

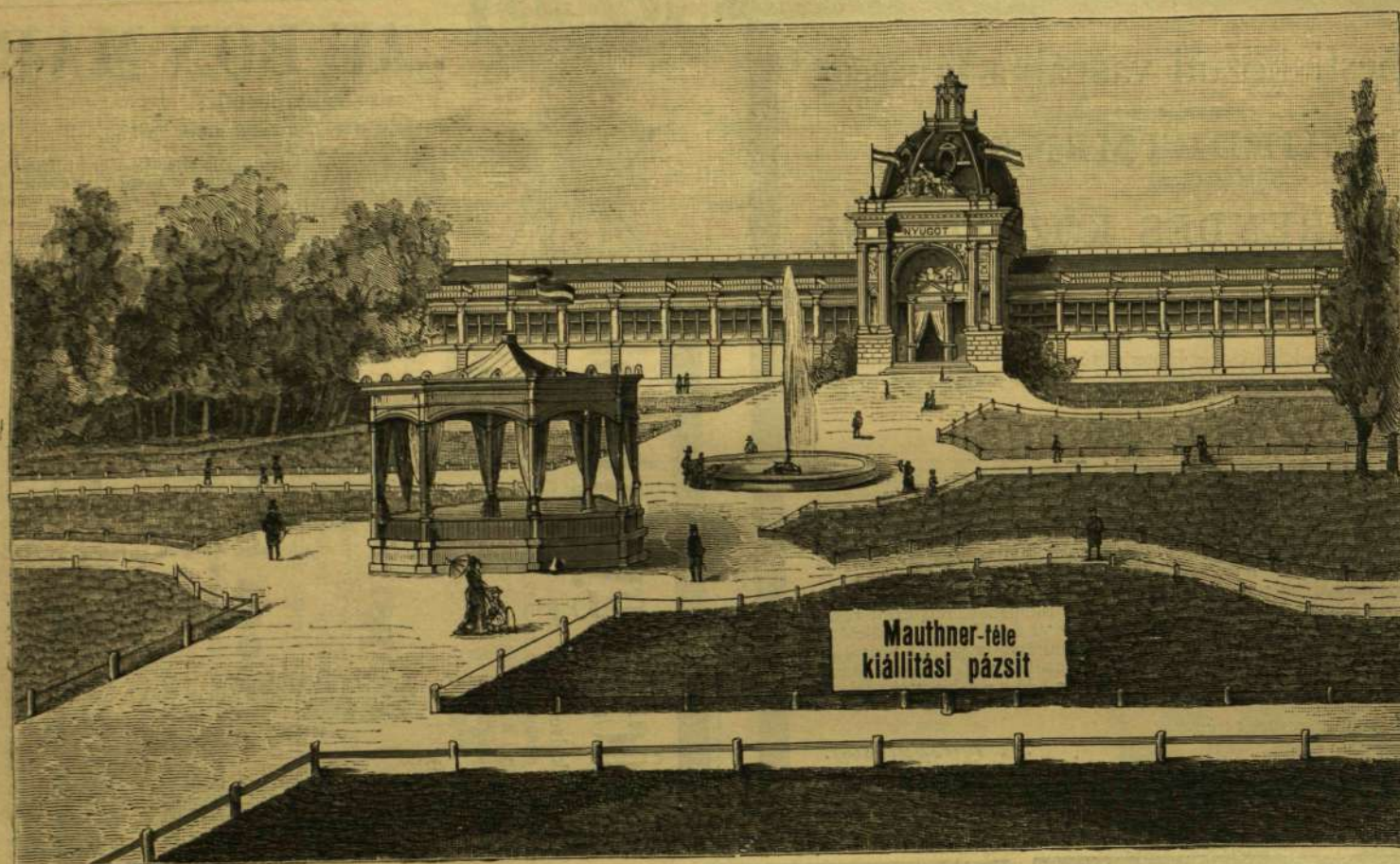
MAUTHNER ÖDÖN

MAGKERESKEDÉSE

József főherczeg Ő cs. és k. fensége udv. szállítója.

Budapest, koronaherczeg-utca 18-ik szám alatt.

Alapított
1874.

Alapított
1874.

Mauthner-féle kiállítási fűmagkeverék.

Vetőmag: holdankint (1600 □ öl) 90—150 kilo.

Ugyanazon fűfajtákból van összeállítva, melyekkel az orsz. kiállítás összes begyepesítései általam létesítettek. Ezen keverék egy finom, alacsony, szép és tartós gyepszőnyeg gyors létesítésére a lehető legjobb.

100 kilo 70 frt, 1 kilo 90 kr.

10 kilón alóli mennyiségeknél 90 kr.-ért 10 kilón felülinél 70 kr.-ért számíttatik kilója.

A cég főárjegyzéke, mely 164 oldalra terjed és melyben 600 ábra könnyebbíti meg az egyes cikkek megválasztását, a magárjegyzékek közt határozottan a legnagyobb és legrészletesebb, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható — az osztr. tartom. számára Szeleki György cs. k. egy. könyvtárnál Bécsben, I. Stefánia-utca Nr. 6.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.

Tűzetes utasítás a konyhakertészet, virágművelés és gyümölcsfatermesztés körében.

A legújabb kútfók után írta: **GALGÓCZY KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette: **Dr. FARKAS MIHÁLY.**

Negyedik kiadás. — Ára füzve 80 kr.

A faiskola-kezelés és a gyümölcsfa-tenyésztés kézikönyve.

A magyar kisbirtokok számára.

Dr. Nyáry Ferencz.

Számos, a szöveg köze nyomot fémletr. ábrával. Ára füzve 60 kr.

Oktatás a gyümölcs- és eperfatermesztésben.

Utmutatás a nép és népoktatási intézetek számára.

A cs. kir. Földművelés és bányászati miniszterium által 1885-ben jutalmazott pályamunka.

Gönczy Pál.

Második bővített kiadás. Ára füzve 30 kr.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

MEZEI GAZDA NÉPSZERŰ VEZÉRKÖNYVE.

A MOSTANI VISZONYOKHOZ ALKALMAZVA.

FOLDBIRTOKOSOK, GAZDATISZTEK ÉS FÖLDMŰVESEK HASZNALATÁRA

DE KIVÁLTÉPEK

A MAGYAR FÖLDMŰVELŐNÉP SZÁMÁRA

KÜLÖNÖS FIGYELMEZÉSELÉVEL ANNAK.

MIKÉPEK LEHET ÉS KELL A GAZDÁSZATOT CZÉLSZERŰEN RENDEZNI, LEHETŐ LEGJÖVEDELMEZŐBB FOKRA EMELNI ÉS CSINOSITANI.

ÍRTA

GALGÓCZY KÁROLY.

ÖTÖDIK KIADÁSBA ÁTNÉZTE ÉS BŐVÍTETTE

Dr. FARKAS MIHÁLY.

ELSO KÖTET: FÖLDMŰVELÉS. Ára füzve 1 frt 20 kr.

MÁSODIK KÖTET: ÁLLATTENYÉSZTÉS. Ára füzve 80 kr.

A két rész együtt vászonba kötve 2 frt 50 kr.

13. SZÁM. 1889.

BUDAPEST. MÁRCZIUS 31. XXXVI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt
fél évre 3 *

Külföldi előfizetésekre a postai
meghatalmazott vitélő is csatlakoztatható

TIRARD ÉS SPULLER

ÚJ FRANCZIA MINISZTEREK.

KORMÁNYFORMA talán még soha és sehol nem emésztett el annyi államférfit, mint Franciaországban a harmadik köztársaság. Nem egész két évtizedes fönállása óta légió már azok száma, a kik a francia köztársaság miniszteriumában több-kevesebb időt töltöttek, némelyik három, négy, sőt öt kabinetben is, s ma holnap alig lesz már Franciaországban szám-bavehető politikus, a ki látogató-jegyére a többi címek élére oda ne jegyezethetné azt is: «végzett miniszter.»

E nem igen épületes jelenség oka a parlamenti pártok örökös torzalkodásaiban, feltélenkedésében keresendő, melyek nem engedik a helyzetet tartósságot ígérő megállapodásra jutni s minduntalan hányják-vetik a köztársaság ha-

jóját, úgy hogy valóban esodálni lehet, hogy az armányok, személyes gyűlölködések és egyéb gonosz szenvedélyek viharában még el nem merült.

A köztársaság hívei nem látszanak észrevenni, hogy a királyság, a császárság s legújabbban a katonai diktatura mily mohón leselkednek az állami legfőbb hatalom után, — magok között is örökösön viszálykodnak s mondhatni, jobban gyűlölik egymást, mint a hogy szeretik közös eszményképüket, sőt talán jobban, mint a hogy annak ellenségeit gyűlölik.

Floquet radikális köztársasági miniszteriuma tíz hónapig tartó keserves küzdelem után február 14-én megbukott. A miniszterelnök, a ki több mint husz évvel ezelőtt a Palais de Justice lépcsőin oda kiállott a III. Napoleonnál látogatóban levő II. Sándor császárnak: «Éljen Lengyelország, uram!», az a Floquet, a ki Boulanger, a hatalmas agitátort s egykor hadügyminisztert párbaj-

ban földre terítette, — elhagyta a souverain nép törvényhozó-ternét. Új miniszterium foglalta el, a lelépő kabinet helyét, de nem azért, hogy állandóságra juttassa, végleg rendezve a köztársaság ügyeit, hanem csupán azért, hogy az ez idén megnyitandó kiállítás tartamára biztosítsa a rendet.

Az új kormány tagjai csaknem mindnyájan voltak már miniszterek, Tirard miniszterelnök ugyanezt az állást töltötte be Grévy köztársasági elnök s a Rouvier-kormány lemondása után, Carnot az új köztársasági elnök alatt.

Carnot most, midőn Floquet miniszteriumának visszalépése után Méline-nek, a képviselőház elnökének kormányalakítási terve három ízben megíusult, ismét az ő első miniszterelnökét, Tirardot állította a kabinet élére. Őt szenátor, Tirard, Freycinet, az időközben elhunyt Jaurés altengernagy, Spuller és Faye jutottak

TIRARD PÉTER, FRANCZIA MINISZTERELNÖK.

SPULLER JENŐ, FRANCZIA KÜLÜGYMINISZTER.

az új kabinetbe. Carnot ez által a sokat szidalmazott szenátusnak kívánt elégtételt adni, mely, bármit beszéljenek is felőle, kiállja az összehasonlítást akármely más ország felső házaival.

Tirard Péter Emánuel, a miniszterelnök, 1827-ben Genfben született, mint egy Iséremgei francia család sarjadéka. Tizenkilenc éves korában jutott Párisba, hol a hajóépítési hivatalban talált alkalmazást. 1851-ben lemondott itteni állásáról s egy nagy ötvös-üzletet alapított, melyet ügyességével fölötté jövedelmezővé tudott tenni. 1869-ben, mint hű republikánus, erősen küzdött Párisban Oliviernek, III. Napoleon miniszterelnökének képviselővé választása ellen. Az 1870 szeptember 4-én alakult első köztársasági kormány a párisi második kerület mairesnének nevezte ki, mely állásában igen népszerű lett, úgy, hogy 1871-ben képviselőnek választották. Mint ilyen, a Bordeauxban ülésező törvényhozásban a híres májusi ülésen a bekeföltelték ellen s a császárság megszüntetése mellett szavazott. A commune ideje alatt, mint maire, rendkívüli erélyt fejtett ki a központi bizottság diktatúrája ellen s általában Páris ostromának egész ideje alatt kiváló szerepet játszott. A törvényhozó kamarában mindig szabadelvű irányban érvényesítő szavazata s különösen az ipar tárgyában kifejtett vitákban volt jelentékeny része, mely téren mint szakértőt szívesen hallgatták. 1872-ben Aubert-tel, a «Gaulois» című lap szerkesztőjével párba volt, mely alkalommal megsebesült. 1876-ban Hausmann báró, bonapartista jelölt ellen, a ki Napoleon alatt Páris polgármestere volt, képviselővé választották, a mikor is a Vatikán melletti francia nagyköveti állás megszüntetésére szavazott s mint a pénzügyi bizottság tagja a szépművészetek költségvetésének kidolgozásával bízott meg. Ő is aláírta a Mac Mahon elnöki üzenete elleni tiltakozást s a Broglie-kabinet ellen szavazott. Utóbb szenator lett. Duclerc kabinetjében pénzügyminiszter, a Freycinet-ében (1882-ben) kereskedelmi miniszter volt, 1887 december havától kezdve pedig 1888 áprilisig a minisztertanács elnöke és pénzügyminiszter. Mint pénzügyi író is nevezetessé tette magát az arany és ezüst értékesítmények az ötvösség és ékszerészet fejlődésére való befolyásáról írott munkájával.

Az új kabinetben a miniszterelnöki után most a legfontosabb külügyminiszteri tárczát Spuller tölti be, a ki a kormányzat terén ép oly kevésbé utjonez, mint a Tirard-kabinet többi tagjai. A politikában Gambetta mellett szerezte meg lovalsarkantyúit, kinek benső barátja s hű követője volt s ma is legerélyesebb és legszellemesebb tanítványának mondható. Mint a közoktatás s a szépművészetek minisztere, mely állásban Lockroynak volt az elődje, sikerrel hatott a népszerű emelésére abban az irányban, melyet egykori mestere kijelölt. Őt is azok közé számítják, a kik biztosítani fogják az új kabinet békeszerető törekvéseit s azt a békés irányt, mely a február 23-ikán a kamarában előterjesztett miniszteri programmot átleni.

Spuller Jenő 1835-ben, Côte d'Or megye Seurre nevű városában kereskedő családból született, Dijonban végezte a jogi tanulmányokat s mint fiatal ügyvéd szoros barátságot kötött a vele egykoru s egyforma gondolkodású Gambettával. A hatvanas évek elején az akkor Frankfurtban megjelenő «Europe» nevű lap munkatársa lett, majd a «Journal de Paris», az «Encyclopédie Générale» és különösen, Challengelacour, Gambetta, Allain-Targé, Jules Ferry, Brisson és mások társaságában, a «Revue Politique»-be dolgozott. III. Napoleon utolsó plebiszituma (a nép általános megszavaztatása) alkalmával egy rópiratot adott ki «A második császárság kis története» czimvel, mely annak idejében óriási feltűnést keltett. A szeptemberi kormányban Gambettának altergójává lett s az ostromolt Párisból is vele együtt menekült az általuk nevezetessé vált léghajón.

Spuller annyira szerény és önzetlen ember, hogy minden címet és díjazást visszautasított s neve a hivatalos lap kitüntettjei és jutalmazottjai között soha sem volt olvasható. Midőn 1871-ben a «République Française» című politikai nagy napilap megalakult, Gambetta vezetésével Spuller volt annak a főszerkesztője. 1876 január 16-án Hugo Viktor helyére a párisi

tanács tagjává választották, 1877 márciusában pedig mint egy párisi kerület képviselője lépett a törvényhozó testületbe. A parlamenti államszínvonalából 1877 május 16-án a nemzethez intezett s 363 képviselő aláírásával ellátott híres kiáltványnak ő volt a szerkesztője. Utóbb a szenátusnak lett tagja Gambetta kabinetjében a külügyminiszterumban államtitkár volt. Mint írónak jelentékeny neve van, művei közül nevezetesebbek a Loyola Ignácra s az általa alapított Jézus-társaságról 1876-ban, Michéletől és műveiről ugyanazon évben s a «Jézus-társaságról a történet megvilágításánál» című, egy évvel később írott munkája.

A FÜZESBEN.

Rég volt igaz! rajongtam mint gyermek —
Tüzes ajk, szem, sulyos lánczra vertek:
Olthatatlan szerelem fulánkja
Órülésig mardosott utána.

Unott volt a világ és kietlen,
Ég, föld sívár alattam, felettem;
«Fuss, menekülj!» így susogtak hozzám
És én mentem ébren álmodozván.

Kis Zagynának fővényes partjánál,
Hol a füzes borongva némán áll,
Sűrűjében egyszer főnnakadtam,
Gerle-bugás hallszot a magasban.

Körülöttem vadvirágok kelyhe
Döngicsélő méhekkel megtelve,
Legpompásabb ünnepi ruhában
Voltak talán mely imádkozásban.

És ez alatt feljött az arany nap,
Pirult a hab, csillogott a harmat
És milliom sugárszálon mintha
Ugyanannyi tündér űlne ringna.

De csak percig enyhített a látvány,
Saját éltém pusztaságot látván:
Vérem megállt, tévedezett elmém,
Háttha tovább kinom nem viselném?

Égő vágyak, hallgatag remények,
Napról-napra ködösebb a lélek:
Nem élet ez, félig haldokolva,
El veletek, el — bár a pokolba!

A sűrűnek vadul neki vágtam,
Keresni egy ágat e világban,
Melynek elég erős lenne karja,
Hogy mit én nem bírok meg: ő tartsa.

Ámde alig hogy előre törtem,
Egy pár holló repült föl előttem,
S ottan függött mozdulatlan szemmel,
A lombok közt: egy vész, egy volt ember...

A teremtés remeke ez volna?
Ki az eget büszkén ostromolja?
És egy hitvány földi fájdalomtól
Összetörik s maga ellen fordul?

Megdőbbenve néztem föl reája.
De érintett hús szellőnek szárnya,
S míg arcomra üle harmat perdült,
A szörnyű kép nagy hirtelen eltűnt.

Azóta is sokszor járok itt el,
Új reményre és új erőre hittel,
És nem látok egyebet virágnál
S ágról-ágra csicsérgő madár száll!

Pásztor.

TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

1849.

Jermolov I. után.

V.

Paskievics herceg sorsa a magyar hadjárat után.

Midőn arról volt szó, kit tiszteljenek meg a hivatalos bűnbak címével a szilisztriai kudarc után, melyet tulajdonképpen Paskievics hercegnek köszönhetünk. Szent-Pétervárott nagyon szétágaztak a részhírek a vélemények. «Hogyan, — mondák az ultra pánszláv eszme képviselői, kik a varsói hercegrebb látták a nagy ige megteste-

sülését, — hát mit tehet arról a tábornagy, hogy török egyenruhába öltözött angol, francia katonákra és magyar emigránsokra bízta Abdul Medzsid a vár védelmét? majd másképpen intézi dolgait, ha ezt tudta volna. Ő, a ki a magyar lázadókat néhány hét alatt megsemmisítette, bizonyára a török csőcselékkel is végez. Az egész baj csak onnan ered, hogy idegenek: németek jutottak a vezérkarba. Ezek a hibások, ezeket kell haditörvényesek elé állítani.»

Miklós császár, ki, a miként tudjuk, az 1849-iki beavatkozás lefolyását, annak eredményétől eltekintve, katonai kudarcnak tartotta, nem volt hajlandó a parádés tábornokok eme furesz okoskodását elfogadni, hanem a véletlenről a nélkül is sebbe esett tábornagyot oda utasította, hogy az orosz hadak főparancsnokságát vezérkari főnöknek, Górcsak hercegnek tüstént átadva, személyesen tegyen jelentést a történetekről.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy 1849-ben Górcsak herceg szerepe Magyarországon leginkább a kényesebb természetű politikai ügyek elsimítására és lebonyolítására szorított, míg a vezérkari főnökséget a varsói hercege főhadiszállásán többnyire alárendelt tisztiek képviselték. Midőn Varsóban a beavatkozás megállapodásakor Miklós császár az operáló hadsereg vezetését egyenesen magának tartotta fenn, Paskievics herceg volt vezérkari főnöknek kiszemelve, és Górcsak hercegnek olyan tárczanélküli miniszterség-féle állást szántak.

A varsói herceg halála órájáig ki nem állhatta az orosz főnemességet, és kézzel-lábbal védekezett, ha valamely fiatal arisztokratát akartak környezetébe tolni.

— «Minek nekem az a durák? — kiálta fel szokott nyers modorával a herceg, midőn Mihály herceg tudtára adta, hogy Górcsak színtén a Magyarországra ellen induló hadsereghez lett beosztva, — hát nem elég herceg és efféle isten katonája van már nyakamon? még csak az hibázik, hogy valamely szópós nagyherceggel tiszteljen meg a császár!»

Midőn aztán oda lyukadt ki a bécsi, berlini és londoni intrigák eredménye, hogy a császárt az utolsó órában lerántották lábáról, és nem engedték meg neki, hogy hű katonáit személyesen vezethesse a lázadók ellen, Górcsak herceg az operáló hadsereg vezérkari főnökévé lón ki-nevezve. Ez idő óta aztán oly antagonizmus fejlődött ki a varsói herceg és Górcsak között, hogy minden nap attól lehetett tartani, hogy egy szép reggelen kardot rántanak egymás ellen. Górcsak előbb Simonics gróf hadseregi rendőrfőnökkel tüzött össze, ki mint afféle kétszínű örmény, Paskievicsnak pletykákat hordott, de miután kitént, hogy Górcsak háta mögött nagyon hatalmas emberek állanak, vele együtt intrigált a varsói herceg ellen.

Az első komoly összecsapásra Paskievics azon tette adott alkalmat, midőn a császár tudta s híre nélkül, Berg gróf unozolása folytán a Paniutine-féle hadosztályt Magyarországra indította. A császár utólagosan helybenhagyta ugyan a nagypontosságú lépést, de soha sem tudta elfelejteni Paskievicsnek, hogy őt oly kényserhelyzetbe hozta, mely minden további politikai akció szabad választását lehetetlenné tette. — Górcsak rögtön avval állt elő Varsóban, hogy a magarszéről minden felelősséget visszautasít, a mennyiben Paniutine-t a diplomáciai tárgyalások végbevezetése nélkül soha sem küldte volna a harcra, és ha a bécsi kabinet minden követ meg nem mozdít, hogy Paskievics rendeletét a császár ne desavouálja, tán már ez alkalommal kenyértörésre kerül a dolog a két kormány között.

Az akkori mozgalmak időben kiváló szerepet viselő egyénétől tudom, hogy Paskievics herceg mint kegyvesztett ember tért vissza Magyarországból. Miklós császár, vele született idegességével, nyíltan kijelenté, hogy ő Magyarországot pacifikációját másképpen akarta keresztülvinni. Nem nagy dicsőségre tartotta a két tűz közé szorult magyarok leveretését, különösen pedig oly kudarcok után, a milyeket Paskievics herceg a harcmezőn több ízben vallott. Azért utasította szmigrodin napi parancsában az egész működő sereg tisztjeit arra, hogy minden durva fellépést kerülve, a nép rokonszenvére hassanak. Mig ellenben a varsói herceg, kit a magyar fegyverek éle hűségében végig sértett, ridegen visszautasította a békés kiegyenlítés ajánlatait.

Hogy mi okozta e nézeteltérést, az talán örökké titok fog maradni, valószínű azonban

az a feltevés, hogy Paskievics Górcsak elleni gyűlöletében mindent ellenzett, mit ez célszerűnek tartott.

De térjünk vissza azon érdekes jelenet eseteleléséhez, midőn Paskievics herceg Szilisztriaiából Szent-Pétervárra érkezett.

A herceg különben is beteges, epés ember lévén, csak nehezen nélkülözte azon kényelmet, melyet hajlott kora igényelt. Szilisztria előtt hetekig utazó kocsiában kellett hálania, s habár nyári idő volt, a gyakori esőzések és erős szelek a szabadban való hálást kellemetlenné tették. Junius 24-én Paskievics herceg egy eléggé fódott 60 fontos üteg árkából távesővel nézte a török sáncokat, midőn egy Armstrong-féle ágyúból kilőtt gránát közvetlenül az üteg mellvéde előtt szétpatyván, kilencz tüzért darabokra tépett. Vajon valamely lövérgépz vagy ágyutalpa szilánkjá volt-e, mely a tábornagy nyakcsigolyáját felhasította, nem bizonyos, de az erős vérzészt alig lehetett megállítani. Paskievics káromkodva feküdt a hordágyon, melyen kocsiához visszaszállították és még akkor is egyre lármázott, midőn Schilder tábornok megsebesülését jelentették. Délutáni 2 órakor hírről hozták neki Lüders — a volt erdélyi főparancsnok — halálát, kinek egy hatfontos ágyugolyó állkapcsját elvitte. «Azonnal el kell temetni!» — volt egyedüli válsza, melylyel a szomorú hírt fogadta.

A herceg tehát nem valami rózsás kedvben ért Szent-Pétervárra, és nem tulajdon házában a Morszkáján, hanem özvegy Buturlin grófné palotájában szállt meg. Bariatinsky herceg szárnysegédje jelentést tett a téli palotában a tábornagy megérkezéséről, és már egy fél óra múlva Adlerberg gróf főhadsegéd a császár nevében meglátogatta Paskievicsét.

— «Nos Alexej Pavlovics — kezdé Paskievics a belépő mindenható főhadsegédet megszólítva, — hát itt vagyok, bár jobb szerettem volna, ha Lüderssel együtt mint valami lódögöt Szilisztria alatt elástak volna. Mikor jelenhetek meg ő felsége előtt?»

— «Ő felsége most mindjárt is elfogadna, ha állapodot enged.»

— «A mi azt illeti, ama érvágást kivéve, melyet ez előtt két héttel ki kellett állnom, nagyon jól érzem magamat és sietek ő felsége parancsára.»

Paskievics egy álló óráig maradt a császár dolgozó-szobájában. Mi történt ott, azt természetesen senki sem hallotta vagy látta, de annyi bizonyos, hogy a herceg mint lelkiileg megtört ember tért vissza a Buturlin-féle palotába. — Szerepét mint hadvezér és államférfi, kinek az uralkodóház sokat köszönhet, Szilisztria alatt befejezte ugyan, de csak a legutolsó kihallgatás alkalmával érezte vele valószínűleg Miklós császár mindazt, mi 1849 óta lelken feküdt. Kétszínűség és korszak eseményeinek kellett a két férfiú közt szóban forognia, mert alig hogy Paskievics a téli palotát elhagyta, a császár dolgozó-szobájából különféle tárgyak eltávolítottak, melyek 1849 óta mindig ott voltak. A magyar hadjárat emlékre vert érméket a császár nem viselte többé, s midőn egy alkalommal a peterhofi istállóknak azt a sötétperipart meglátta, melyen a bevonuló sereggel Szmigrodin lovagolt, megparancsolta, hogy az tüstént Yaltába küldessék.

Ez idő óta a császár lelki állapota nagyon megváltozott. Feltűnőleg került Paskievics társaságát, ki minden alkalommal megjelent a téli palota termeiben, csak hogy ellenségeit jelenlétével bosszanthassa.

Egy alkalommal valami vidékről a fővárosba érkezett nyugalmazott arisztokrata tábornok, ki a gyakorló-terén kívül másutt puskaport nem igen szagolt, és Paskievics kegyvesztésének hírért falusi magányában egészen elferdítve hallotta, gunyos mosollyal azt kérdezte a hercegtől: vajjon nem örülnek-e a törökök, hogy ő — a herceg — nincs többé a hadseregben? Paskievics, ki aznap már néhány udvaroncának véleményét katonásan megmondotta volt, azt felelte: hogy tudtával a törökök igenis örülnek távozásának, de még nagyobb örömmel néznék, ha oly szamarak, mint ezellenkezédd, foglalnák el helyemet. Tableau!

Midőn az orosz csapatok Kis-Ázsiában meglehetősen sikerrel harcoltak a törökök ellen, mint villám a tiszta égből, ama váratlan hírről érkezett Szent-Pétervárra, hogy a török csapatok vezénylét egy magyar tábornok vette át, kinek a világhíres fegyvertétel után sikerült külföldre me-

nekülnie. A név sokáig elferdítve lón közölve, végre kiderült, hogy az angol eredetű Guyon, jelenleg Kursid pasa okozta a lármát. Azon kérdésre, vajjon mikép szokhatott meg Guyon, azt felelte Paskievics, hogy ő most is jobban szeretné, bár valamennyi fogoly így tett volna. Ezekkel bizonyára sakkban tarthatná annak idején a kétszínű szomszédokat. Azt mindenki tudja, hogy valamely kétes kimeneteli hadjáratban csak a siker teszi nagygyá a vezért; azzal senki sem törődik, ha tiszteres tulerő vagy egyéb legyőzhetlen akadályok állnak útjában. Paskievics nem fogta fel helyzetét, midőn a császár teljhatalmával ellátva, a számban sokkal erősebb, de ki nem próbált sereg élen oly feladat megoldására indult, mely legjobb esetben is Oroszországra nézve káros következményeket vonhatott maga után. Paczifikálni, harcolni, szíveket és várakat, embereket és erős seregeket meghódítani: mily végtelen ellentét, mily nehéz feladat egy ember kezében. Alig hiszszük, hogy akár Szent-Pétervárott, akár pedig Bécsben, Berlinben vagy Londonban valaki a kérdéses ügy így kimenetelére gondolt volna. Előtünk állott a lengyel forradalom kétségbeesett harczaival és Sass tábornok, nemkülönben Freytag altábornagy is határozottan azt állították, hogy a magyarok nem követik ugyan a cserkeszek és cescsenekek harcmódját, de szívósság tekintetében amazokat bizonyára túlhaladják.

És ime, mily más vége lett a dolognak! Nehány elkécsereztet véres harc után, melyben az ellenség megmutatta, hogy ereje nincsen megtörve, sem pedig velünk megmérkőzni nem vonakodik, egyszerre csak leteszik a fegyvert, mintha azt akarták volna mondani: Hiszen ti nem vagytok lovasias ellenfelek; huszan egy ellen! Szégyen, gyalázat!

Rokonszenvről aztán több minden legyeztetés dacára szó sem lehetett. Két illesken most már a felelősség terhe a történetekért, azt vitatni most nem lehet. Két ember akaratán állott a rossznak jóra való fordítása és ezek nem értették meg egymást.

A végzet úgy akarta, hogy Miklós császár Paskievics herceg kezébe tegye le Oroszország beszületését s összes érdekeit.

Paskievics minden hibáival és gyarlóságaival többet ért mindazoknál, kik az orosz nemzet bizalmával csufosan visszaéltek. Nesselrode, egyetlen egy szavával felderíthette volna a helyzetet, melyet Miklós császár állásánál fogva nem ismerhetett, de az előrelátatóság bekövetkeztétől benyodalmak és benső zavarok, melyek természetüknél fogva a hatalmas miniszter hatáskörét hosszú időre végtelenül kiterjesztették volna, nem engedték meg a hideg magatartás és józan ész okoskodását. A hűség megkívánta véres áldozatait.

Guyon nem egyedül csatlakozott Oroszország ellenfeleihez; minden lépten-nyomon felismertük a reánk mért csapások osztagait, és midőn végre nem maradt többé titok, hogy most bennünket tekintenek a béke és rend ellenségeinek, csakugyan igazat kellett adnunk Paskievics hercegnek, ki elejétől kezdve a beavatkozás helytelenségét hangoztatta, melynek csak úgy lett volna értelme, ha ez alkalommal a keleten való küldetésünket is befejezzük.

Az 1853-iki események újból felmelegítették a nem régen mult szomorú időket és úgy látszott, mintha az akkori tapasztalatok és egyszer hasznunkra fordulnának, de ennek éppen ellenkezője történt, mert ugyanama párt, mely Ausztria kedvéért még a legutolsó kopékát is kidobta volna, most ismét azt hangoztatta, miszerint Oroszország katonai becsülete nem engedi meg a hátrálást. A trónörökös ifjú kora dacára figyelemmel olvasgatván, mit a külföldi lapok Oroszország magatartásáról írtak, egy ízben azt találta mondani a császár hallatára, hogy az angolok Paskievicsről nem sokat tartanak, ki minden magyar katoná ellen husz kozákokat hozott a csata-terre. A ezért e megjegyzés a trónörökös szájából oly idegessé tette, hogy az udvari ebédén, melyre sok külföldi vendég hivatott meg, részt sem akart venni.

Másnap a kazáni zárda főnöke, ki egykor a császár tanítója volt, jött a téli palotába, hol számára mindenkor egy lakosztály készen tartott. Értésére esvén a 98 éves tisztas öregnek, hogy a császár idegessége mily nagy mérvet ért el, Olga nagyhercegné közbenjárásával a téli palota azon részébe bocsátották, melynek termeiben Miklós császár fel és alá szokott sétálgatni.

Ugy gondolták tehát, hogy ha véletlenül Nikofor atyát meglátja, szóba is fog vele ereszkedni. E helyett azonban a császár, ki valószínűleg a teret megértette, ráíratl az öreg papra.

— «Hát te mit akarsz itt, tán azért jöttél, hogy jól megleckézzél? nem szorultam böles tanácsodra.»

Dolgoruck herceg hadügyminiszter, kit a császár azért küldött a dunai fejedelemségekbe, hogy az orosz sereg ottani állásáról a helyszínen biztos tudomást szerezzen, éppen akkor érkezett vissza utjából. Az oroszok már ekkor teljes visszavonulásban voltak a Pruth felé, s így a herceg rossz hírekkel jött a császárhoz.

— «Tehát mindenütt csak szégyen és gyalázat vár reám! kiálta fel Miklós császár, midőn Dolgorucky jelentését befejezte — és ezt azoknak köszönhetem, kiket a végveszélytől megmenteni elég ügyetlen voltam.»

Mindazon érvek, melyek az 1849-iki beavatkozás mellett felhozhattak, teljesen alaptalankulieknek ismertettek ugyan, de azért senkinek sem volt elég bátorsága a császár figyelmét ideje korán a fenyegető veszélyre irányozni, sőt mai napig is avval szennyezik be a valóban nagyelkü fejedelem emléket, mintha csak az ő elhatározása és akarata folytán követték volna el ama végzetes hibák. Paskievics herceg attól a pillanattól kezdve, midőn az udvari párt áramlatát a beavatkozás minden áron kieszközölése mellett észrevette, arra volt elhatározva, hogy végképen visszavonul nowgorodi birtokára, de az illető fondorkodók vajmi hamar kieszközölték, hogy a balkáni hőnek mindenesetre tevékeny rész jusson.

A császár parancsának engedelmessékednie kellett. Ki tudja, mit tett volna Paskievics, ha határozott utasítások helyett egy üres fehér lappal indul Magyarországra? Talán más alakja lenne Európának. Ki tudja? ...

Minden hibái és gyarlóságai mellett a varsói herceg emléket minden orosz hazafi tiszteletben tartani köteles, s ha valamikor az eddigéleg még titokban tartott tárgyalások napfényre kerülnek, melyekben állítólag a beavatkozás eszméjét határozottan ellenezte, másutt is más-képen fogunk róla megemlékezni. Annyi bizonyos, hogy kísértetében sehol sem lehetett a hőhért látni, a hatalmába került hadifoglyokat a hadjárat egész tartama alatt pedig azonnal szabadon bocsátotta.

A TRÓNÖRÖKLÉS ÉS A PRAGMATICA SANCTIO.

III.

Láttuk Salamon idézeteiből, hogy a Habsburg-háznak nem léteznek III. Károly leányági ivadékain kívül a magyar trónutódlásra igényt tartható származékai, mintán I. Lipótnak itt szóba jöhet két leánya hajadonan halt el, József császár leánya, Maria Amália és Maria Jozefa pedig férjhezmenetelök alkalmával az örökösödésről önként lemondtak. De nem áll ugyanez az osztrák örökös tartományokra is. Különös, hogy Salamon Ferencnek, ki idézett munkája 102-dik lapján szintén konstatálja, hogy: «József császár idősbik leánya, Maria Jozefa főhercegnő, midőn 1719-ben Friderik Augustus, a szász fejedelemmel, később lengyel királlyal egybekelt, az egybekelés előtti nap örökre lemondott minden jogairól a Károlyi uralkodása alatti országokhoz, még pedig nemcsak a Károlytól származandó fiú-, hanem leánymaradékok részére is, s 1722-ben József második leánya is férjhez menvén, hasonló okmányt írt alá, — kikerülte figyelmét mindkét főhercegnő renunenciájának az a passzus, melyben világosan és határozottan fentartják maradékaiknak mindkét ág kihalása esetén az örökösödést. Az említett passzus így hangzik:

«Ha pedig, a mitől Isten távol tartson stb. stb. akkor ez esetre, mely előttnk újra megnyitja az utat az apai és anyapai örökség elfogadására, akár magának az elsőszülöttségnek, de különösen az 1753. április 19-diki nyilatkozatnak alapján, az abban megállapított ági örökösödés értelmében — fentartunk maradékaiknak és utódainknak — úgy fi- mint leányágon — minden jogot, minden, a nevezett királyságokban, fejedelemségekben és tartományokban való örökösödésre stb. stb. úgy hogy az általunk ő felsége (illetőleg szerzetes hűgünk) és mindkét águ leszármazói javára stb. lemondás ez esetben meg nem történne tekintések, s

Szentkirályi Albert.

Horvát Boldizsár.

Hodossy Imre.

Grecsák Károly.

Horváth Lajos.

Komjáthy Béla.

Győry Elek.

Olay Lajos.

Szalay Imre.

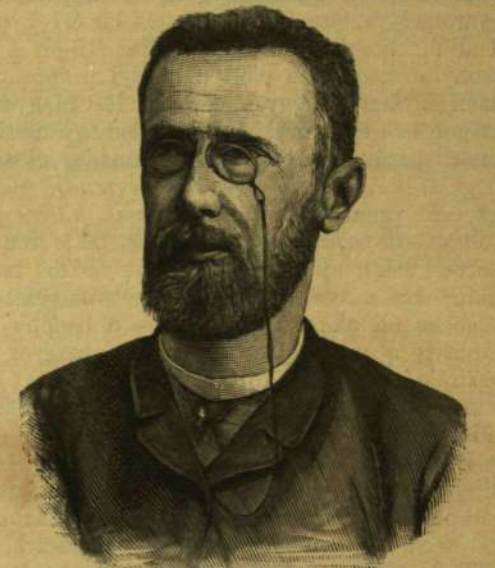
Almásy Sándor.

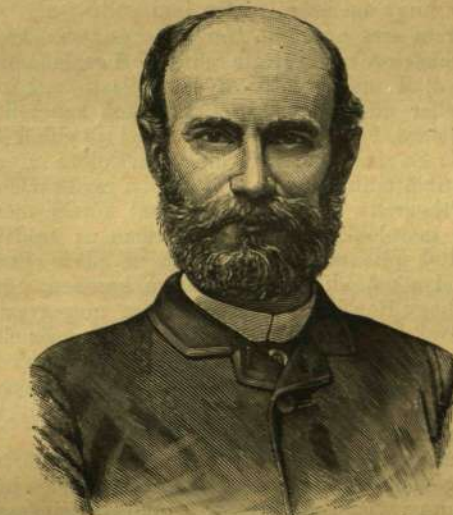
Gróf Teleki Géza.

Kovách László.

Rakovszky István.

Chorin Ferencz.

Tibád Antal.

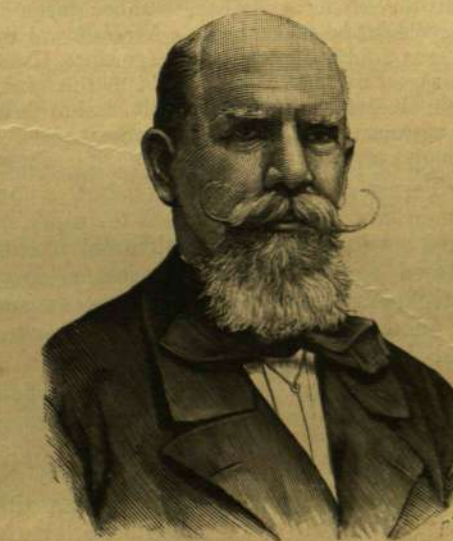
Körösi Sándor.

Busbach Péter.

Báró Kemény Endre.

Fluger Károly.

Báró Wasmer Adolf.

intézkedés történjék arról, hogy örökösünk és fi- és leányági leszármazóink elé az örökösödés tekintetében semmi akadály ne hártassék, mely fentartásunkat azonban csak azon fi- és leány-örökösöinkre értjük, kik adandó esetben a róm. kath. hitre térnek.»

Ez a családi szerződés, mely különben is csak az örökös tartományokra vonatkozik, Magyarország, természetesen, nem bír érvénnyel. Tudjuk, hogy midőn 1722 július 12-én a pozsonyi országgyűlés előtt a királyi propozíciók azon kívánata, hogy az örökösödést Magyarországon is a többi örökös országokkal egyöntetűleg szabályozzák, felolvastatván, az alnádor eladta, hogy szűkeges az ottani örökösödés rendjét tudni: az erre vonatkozó okmányok csak hiteles másolatokban terjesztettek a ház elé. De e rendelkezéseknek nem lehet az osztrák örökös tartományokra nézve kötelező jellegét megtagadni, s ebben áll akkor mindenestre a legfőbb különbség a practica sanctioának magyar és osztrák értelmezése közt, a mi különben az erre vonatkozó tárgyalások nyilvánosságának hiánya miatt még bővebb felvilágosításra szorul.

E kiterítés után, mely a practica sanctioában kifejtett örökösödési rend egy nem épen határozott pontjának kimutatása érdekében volt szükséges, térjünk vissza az események előadására.

Tudjuk már, mikép hirdette ki és fogadtatta el Károly a practica sanctiót birodalma összes rendjei által. De az európai helyzet által indokolt aggodalmak még mindig nem voltak eloszlatva, s teljes megnyugvást a jövőre nézve csak abból vélt meríthetni, ha azt a hatalmak garanciája alá helyezheti egyuttal, hogy minden kívülről jöhető támadásnak is elejét vegye. Hogy ezt elérje, ünnepélyesen hívta fel Európa összes hatalmait a practica sanctiohoz való hozzájárulásra.

Az első hatalom, mely a practica sanctiót már 1725-ben elismerte s annak garanciáját elvállalta, Spanyolország volt. A következő évben Károly Albert bajor, és testvére, Kelemen Ágost kölni választó is csatlakoztak hozzá. 1726 augusztus 6-án I. Katalin cárnő is elvállalta a practica sanctio garanciáját s ugyanazon év okt. 20-án I. Frigyes Vilmos porosz király a wusterhauseni egyezményvel, s két évvel később, 1728 decz. 23-án ismételtén a berlini titkos szerződéssel. Az angol követ Bécsben, sir Thomas Robinson, 1731 márczius 16-án írta alá a practica sanctio elismerését Anglia nevében.

Nagyobb nehézségekre talált a practica sanctio elfogadtatása a német birodalommal, és pedig úgy a bonyolult eljárás következtében, mint főleg a bajor, szász és pfalzi választófejedelemségek magatartása miatt, melyek a Wittelsbach-család érdekét látták fenyegetve s csak habozva járultak elismeréséhez. De végre is sikerült bebizonyítani, hogy a garancia ügyében a birodalmi rendek szavazattöbbsége teljesen elegendő egy általános érvényű határozat hozatalára, s ehhez képest 1732 január 11-én létrejött a practica sanctioának a német birodalom részéről való elismerése is, melyet aztán egy császári decretum ratifikált. De azért hamar bebizonyult, mennyire igaz volt Savoyai Jenőnek, mikor azt mondta, hogy: «Kétszáz ezer katona többet ér a legjobb practica sanctioának!» — mert július 9-én már Bajorország és a szász választó Drezdában három évi védszövetségre léptek, a mi eléggé mutatja az osztrák örökösödési rend iránt már ekkor táplált szándékukat.

Közebejött azonban II. Ágost lengyel király halála, 1733 febr. 1-én, s mivel III. Ágost szász választófejedelem most a császárhoz fordult a lengyel korona elnyerése végett, VI. Károly nem hagyta felhasználhatatlanná az alkalmat, hogy közbenjárásért föltétlenül ki ne kérje hozzájárulását a practica sanctiohoz. Nem úgy Károly Albert, ki egyáltalán nem titkolta a császár előtt céljait, s mikor ez őt az 1725-diki bécsi szerződés 12 pontjára emlékeztette, melyet ő is elfogadott volt, Károly Albert határozottan kijelentette: «Igaz, hogy ő elfogadta az örökösödési rendet nejét, Mária Amáliát illetőleg, de ezáltal teljes-séggel nem foszthatja meg ivadékait egy oly jogtól, melyet azoknak I. Ferdinánd végrendelete biztosított 1543 jun. 1-én.» Neje ugyan mint osztrák főhercegnő lemondott jogairól, de nem mondhatott le egyszersmind a bajor ház jogáról is.

Ez a jog, mint említők, I. Ferdinánd végrendeletére volt alapítva, mely a bajor másolat sze-

rint így hangzott: «Jelen nyilatkozatunkkal kijelentjük, hogy abban az esetben, ha minden kedvelt fiaink férfi-utódok nélkül halnának ki, mindkét említett királyságunk, Magyarország és Csehország, a hozzájuk tartozó tartományokkal, legidősebb leányunkra, a ki akkor életben lesz, szálljon és maradjon.» Csak hogy a végrendelet Bécsben őrzött eredeti okmányában a férfi-utódok (männliche Erben) helyett ez állott: törvényes utódok (eheliche Erben), mely különös eltérés nem is késett komoly tárgyalásokra adni okot a két udvar között, mely célból, mint bajor meghatalmazott, Perusa gróf ment Bécsbe, hogy betekintést nyerjen az eredeti okmányba.

Egy 1740 nov. 19-ikén kiadott udvari jegyzékben érdekes leírásról olvassuk annak az eljárásnak, melynek tárgya a végrendelet két változatának összehasonlítása volt. Ez év nov. 4-én Sinzendorf gr. udvari kancellár Stahremberg és Harrach grófok jelenlétében Perusát lakására hívatta, hol aztán I. Ferdinánd végrendeletét a kodicillussal együtt betekintés végett előmutatta, s egyszersmind az eredeti oklevelet is rendelkezésére bocsátotta, felhatalmazva a követet, hogy azt szóról-szóra lemásolhassa.

Perusa erre nov. 6-án Harlfinger és Deling követ-ségi tanácsosokat küldötte Sinzendorf gr. lakására s azok által megkezdette a lemásolást, miközben Schneller udvari iktató és a titkos kancellária adjunctusa, Fischel, az eredeti okmányt eliből tartották. Ez alkalommal Harlfinger és Deling az egyik eredetiből tolba mondták, és a hol a régies írásmód és orthografia tekintetében valami kétség merült fel, a másolattal minden pillanatban az eredetibe engedtek pillantani. Ellenben a bécsi udvar részéről Fischel a második eredetit tartva kezében, ügyelt arra, hogy Harlfinger tolba mondaná megegyezik-e a valóval, míg Schneller egy használatra már előbb elkészült másolatot tartott a mellé, hogy azt az eredeti szövegről tartalmának pontos figyelemmel kísérésevel, a mennyire lehet, a régi helyesírás szerint is kijavítsa.

Ez a munkálát nov. 13-ikának délutánjáig tartott s ez egész idő alatt az, a mit Deling napközben leírt, mindannyiszor, valahányszor a munkát félbeszakították, bepecsételve az eredeti mellé tették. 14-én és 15-én Perusa gróf a másolatot minden oda rendelt személyekkel együtt akkép kollézionálta, hogy mindkét bajor kiküldött kezében tartotta az eredetit, Harlfinger pedig abból az eredeti példányból, melyről a másolatot vették, előolvastott. Perusa gróf ellenben a másolatot, melybe Schneller is folytonosan belenézett, maga elé vette és a legnagyobb pontosságot ajánlotta. Mintán nov. 15-ikén a kollézionálás megtörtént, Perusának mindjárt kezei között is hagyták a másolatokat, Schneller pedig Sinzendorf grófnak visszazármatizta az eredetieket.

Amde nov. 17-ikén Perusa Sinzendorfnak újból értésére adta, hogy udvarától további parancsot vett, még egyszer megtekinteni a végrendeletet és kodicillust s összehasonlítani azokat a másolattal, a mi aztán 18-ikán délelőtt meg is történt. Perusa az eredetit, melyből Harlfinger Delingnek diktált, maga tartotta kezében. Mikor e szavakhoz ért: «törvényes (eheliche) leszármazók» elől-hátul megnézte, egyenesen és ferdén, alul és felül, s a lapot, melyen e szó állt, gondosan a világosság felé tartotta, midőn pedig észrevette hogy a pergamen lapon néhány fehér csík vagy folt van, még hosszabbban is meg akarta vizsgálni, de Schneller kijelentette, hogy nem érti, mikép lehet akkora súlyt fektetni egy pár fehér foltira, mikor sehol a világon nincs oly tiszta pergamen, melyen egy pár fehér, barna vagy másféle folt ne lenne. Mire a gróf bosszusan felelt: itt irott törvény forog szóban, ő ahhoz tartja magát, egyébként beisméri, hogy a kérdéses szó épen nincs ezen a folton, tehát jelentősége sincs. Hasonló pontossággal nézte át a gróf a többi másolatokat is, s midőn elvégezte, a melléje rendelt bizalmi férfiak is ugyanazt tették: végül pedig Sinzendorf előtt meghajolva távoztak, s nemskára Bécest is elhagyta.

Ha Perusa gróf e második fellépését, s ennek folyamán tanúsított magatartását tekintjük, nem szenved kétséget, hogy ez alkalommal utasítása egyenesen úgy kellett hogy hangozzék, hogy az eredeti okmányt az annak netaláni meghamisítása iránt fölmerült aggályok szempontjából is tegye ezuttal vizsgálát tárgyává.

Kevéssel azután, hogy a német birodalom elvállalta a practica sanctio garanciáját, ugyanezt az egyesült Németalföld is megtette az 1732-ik évi február 20-iki szerződésben, nem a nélkül azonban, hogy egy fontos titkos cikkelylyel meg ne toldja, melynek értelmében azon esetre, ha a császár leányörököséi oly fejedelemből mennének nőül, ki elég hatalmas volna arra, hogy házi uralmának az osztrákkal való egyesítéséből komoly aggodalom támadhatna az európai egyensúly fenntartására nézve, az esetben egy ily fejedelemből szabadjában áll, saját

házi hatalmát legközelebbi agnátusa (atyai részről való rokona) javára átengedni, vagy a garanciáról lemondani. Természetesen ez esetben Németalföld is, ép úgy mint Angliában, föl lenne mentve az átvállalt garancia alól.

Ugyanazon év május 27-én sikerült a császárnak Dániát is rábírnai a garancia átvállalására. Csak Franciaország vonakodott következetesen egész az 1738-iki végleges béke megkötéséig, midőn a császár Lotharingiát Franciaországnak átengedte. Károly, mindkét Szicília király (később III. Károly spanyol király) szintén hozzájárult a megállapodásokhoz, úgy hogy VI. Károly végre megszilárdultnak és bevégeztenek lehetne nagy művét. Csak leánya, Mária Terézia érthette meg a keserű tapasztalatot, hogy ez a reménykedés még korai volt s nemskára mindenkitől elhagyatva, csak hű népe odaadására támaszkodva kellett megoltalmaznia trónját és koronáját a minden oldalról felzdult viharok elől.

V. S.

ALLATIMÁDÁS A NIGER TORKOLATÁNÁL.

Az európaiak hatása a benszüllött négekre általában véve igen csekély, a legtöbb helyen csak a pálinkát kedvelik meg s néhány öltönydarabbal többet hordanak testükön, azonban oly általános anatólikai hatású műveltségi változást, mint a mohamedánok vezetése alatt álló szudánoknál, a többi négekre közt nem találunk. Hogy a hosszas, tartós érintkezés az európaiakkal mindamellett egykor állandó nyomokat fog hagyni, örvendetesen tapasztalhatjuk a Niger folyó torkolatánál lakó népeknél, kik az azelőtt nagyon elterjedt állatimádást ma már csaknem teljesen abbahagyták.

Régebben a Niger deltája körül minden egyes községnek külön szent állata volt, melyet sértetlennek tekintettek, mivel a közhit szerint az ösök lelke, sőt az egész nép szellemé tartózkodik benne. Így Brass községben az óriás kígyó, Bonnyban a nagy monitorgyík voltak a szentelt állatok, melyeknek tisztelete oly általános volt, hogy még az angol konzulok erőlyes fellépése sem volt képes megakadályozni valamely európai ember megbüntetését, ki — habár akaratlanul — ily szent állatot megsejtett; nem, sőt a misszionáriusok tiltakozása ellenére, egyenesen rendeletet kellett kiadni, hogy ezek az állatok az európaiak előtt is sértetlenek. Midőn tíz évvel ezelőtt egy Hutton és Cookson nevű tekintélyes kereskedőcég főnöke saját házában megölt egy óriás python-kígyót, a lakosok közt valóságos lázadás tört ki, melynek folytán a kereskedőt csakugyan megölték s holttestét kicsufolták. Pedig az ily szent állatok igen gyakran nagyon alkalmatlanokká lesznek, így Bonnyban a nagy monitorgyíkok annyira elszaporodtak, hogy az európaiaknak absolute lehetetlen miattok baromfiakat tartani. Gyakran megtörténik, hogy ez a rut, majdnem két méter hosszú állat sértetlensége tudatában a falu közepén hever s ilyenkor ki kell kerülni ő szentségét. Más községekben krokodil, czápa s más veszedelmes állatok voltak a szentek, de azért ezeket sem lehetett bántani.

Az állatimádásnak most már teljesen vége van. A misszionáriusok addig izgattak ellene, míg az előbbeni tisztelet valóságos ildőzössé változott át. Brass környékén a szent óriás kígyókat már csaknem egészen kiirtották. Bonnyban a monitorgyíkoknak négy évvel ezelőtt valóságos vérfürdőjük volt. A misszionáriusok ugyanis gondosan elkészített terv szerint egy nap keresztény hivaikkal harangzúgás között (akár csak mint szent Bertalan éjén) felfegyverkezve vonultak ki a szent állatok ellen s néhány óra alatt oly sokat öldöstek le közülük, hogy a holttestek bűztől 5 napon át nem lehetett a községben maradni. Brassban is a kereszténynyé lett nége-rek öldöstek le az óriás kígyókat, habár e négekre oly nagy tisztelettel viseltettek azelőtt ez állatokkal szemben, hogy szavahihető egyének állítása szerint, midőn egy óriás kígyó, anyja s mások szemelátára egy kisdedit felfalt, nemcsak nem gátolták meg abban, de gratuláltak is az anyának, hogy a kígyó-istenség mily nagy tisztességben részesíti őt. Az állatimádásnak tehát most már vége van. A művelődés hosszú fokozatában kis lépés ugyan még ez a dolog, de tanúsítja, hogy a négekre közt is történik változás és fejlődés.

MADÁR-TÖRTÉNETEK.

Írta B. BÜTTNER LINA.

II.

A mi fecskéink.

Más vidék ez itt; a víz kevés, a völgy kicsiny. A nagyságnak pedig térre van szüksége, azért itt a Zsitva partján nincsenek golyák. Tavaszszal és ősszel a szőlők alatt, ama néhány ölnyi csatés, sáros kiöntések még a bamba vízi tyuknak is csak rövid állomáshelyül szolgálhatnak vándorútjában.

Különbén ez a mező a Zsitva két ága közt, egészen a futkosó kis fürjéke, kik itt buvócskát játszanak. — «Pityapaty! merre vagy?!» — hangzik mindenfelé a bokros lóher alatt, a szálas kenderben, a buzavirágos rozskok közt. — «Pity, pity, pity! itt, itt, itt!» — jön rá a bohókás válasz mindenünne az apróra osztott földesekékről, melyek nem sokkal nagyobbak, mint a széttergetett virágok kendők.

Igy nappal. Napszállat után pedig a leszálló szürkületben e kicsiny völgy egészen a zengő egérkéké. S a rózsaszín virág kakukfű, illatos vadborsó- és szarkaláb-bokrok vagy fehér sugaras Margit-virágok alá rejtőzve, czimbalmoznak és énekelgetnek a sötétbárony zubbonyos mezej egér-troubadourok. Vannak köztük kontár czin-czogók is, de vannak kiváló tehetségű művészek, kik vídámán csiripelnek, mint a csizikék, majd meg érzelmesen zengik el panasos sirámaikat.

A svédek éneklő földi emberkéi ezek, kikről azt tartják, hogy jó terméskor vigan dalolgatnak a tarlókon, ha pedig rossz volt az aratás, akkor szomorun énekelnek. Itt a nép azt hiszi, e föld alól jövő hangok a keresztleletlenül meghalt gyermekek, a «nyepokrstyenci» siránkozásai, s a tót asszony meghatva vet felé keresztet, hogy megváltsa a síró lelkecskét.

Mégis jó, hogy ide golyák nem járnak! Hisz Hanyi a mily jeles és jóévtágyu vadász volt, képes lett volna e dalos négy lábú földi madarakból egy estén egymaga egész zenekart összefogni s elnyeltesni.

De ha Petőfi «legkedvesebb madara», a golya el is kerüli: «az isten madárkája», a fecske, annál jobban szereti ezt a vidéket; szereti a zsitva-parti füzeket s az ott oszlopokban tánczó könnyűvérű szunyogokat. A fecskék szeretik a mi «Aranyos» kis városunk barátságos házait, melyek ereszei védelme alá helyezik fészkeiket és fészükiből apró gyermekeiket.

De hozzáink nem a fecske hozza el a tavaszt. A pacsirták olykor két hónappal is előbb érkeznek. Mikor a kikelet még félig alszik s csak itt-ott nyitogatja ki kissé virág-szemeit, akkor az

első primulákkal egyszerre ebrednek föl a földi pókok és hemzsegek az ismét barnuló földön, — ennek a vonzó sejtelmé hozza el oly korán a pacsirtákat, kik midőn mámorosan dalolva emelkednek a magasba, a zamatos pókokért zengnek haladalt égne és földnek.

Fecske csak április elején jön hozzánk. Előbb csak egy-kettő jelenik meg, mintegy körültekinteni, s azzal ismét távoznak, és csak aztán ápril 8—10-én érkeznek meg az egész csapat.

Néhány évvel ezelőtt még annyian voltak, hogy midőn megjöttek, ellepték a házat, udvart és kertet. És ekkor mennyi csevegni valójuk volt! Óráig ültek a házfedelen vagy a fák egy-egy puszta ágán, s fejcsékeiket kedvesen ide-oda hajtogatva, ideges örömmel csicseregtek, beszélgettek, cseveteltek. Csak mikor már minden elmondta a fák fehér naiv virágjainak s a komor sötét házfedeleknek, csak akkor néztek régi kis otthonuk után s fogtak a kitarozáshoz, vagy új építéshez.

Az öregek elfoglalják régi fészkeiket; de a fiatalok, ha otthont akarnak alapítani, az üresen álló régi fészkekbe sohasem költöznek, mindig egészen újat építenek. Ilyenkor nagy bajt és gondot okoz már a helynek megválasztása is. Járnak-kelnek, tanácsot kérnek és tartanak s háromszor is belekezednek, meg-meg felbenhagyják az építést, míg végre léghuzam-mentes és északi szélről védett helyet találnak. Oda aztán a him szájában hordja össze az építési anyagot, míg a nőcske a felügyeletet és rendezést végzi, s a belső bebutorozásnál gyakran visszaveti az érdesebb fűszálát vagy vastagabb papírdarabkát s ilyenkor idegesen czivakodik kis párjával, ki siet jóvá tenni az ügyetlenséget s egy csomó selymes pityáng-pehelylyel vagy puha tollacskaival engeszteli ki haragját a nőcskéjére.

Igy épült nálunk fészkek fészkek mellett, a kapu alatt, a hosszú árnyas folyosón, sőt még egy zárt előszobában is fészkek egy szelid fecsekpár. De nem is szelidek a fecskék, hanem inkább bátrak, sőt akárhányszor vakmerők is lettek, midőn gyermekek csipogtak a fészkekben. Mert ilyenkor, ha Mirza, az emberséges bernardiner eb arra felé ballagott, nagy sivitással repültek neki s midőn felette átszálltak, lecsaptak rá s szárnyaikkal a szemébe vágta. A nagy sívalkodásra mind több-több fecske gyűlt össze, s valamennyi nagy körökben szállva, le-lecsaptak rá és vagdalták, s a mellett vijjogtak, visítottak, mintha

a legnagyobb veszélyben lettek volna. A hatalmas nagy állat csak nézett, majd megzavarodva mély dörgő hangján ugatott feléjük. De az apróságok nem ijedtek meg, s' végre is Mirza volt kénytelen meghátrálni, s nagy fejét lesütyve, szégyenkezve kullogott el, míg a fecskék méltatlankodva lármáztak még utána is.

És így jártak el a maeskával is, kit heves támadásaikkal mindig kiűztek az udvarból. Sőt így bántak Bozi-val is, pedig ez a mily rendkívül okos, ép oly veszedelmes kutya volt s már fertelmes külseje is megijeszthette volna őket. Főkép olyankor, ha Emil bátyánk — kinek Bozi kedvence volt — tréfából pipát adott a szájába. Ezt Bozi nagy kitüntetésnek vette s képes volt óráig úgy ülni a dohányzó urak társaságában, és a viláért sem bocsátotta volna ki szájából az ő nemzetiszin bojtos magyar pipáját. S ha aztán pipázva kijött az udvarra, mert nagyon szerette magát úgy mutogatni, ott is mindenki kacagott rajta, csak a fecskék nem találták se szépnak, se komikusnak, és visítva estek neki s végre is kivertek óriási szájából az ő büszkeségét, a rézkupakos, piros eszerép-pipát.

E parányi madarak senkitől és semmitől sem féltek, ha feltették kicsinyeiket. Bozi pedig nagy flegmával fölvetve leesett makráját, bevitte, s ha ismét beigazították szájába, kiült a nyitott alakba s onnan nézett ki pipázva az utcára és fumigálta a világot.

A fecskék nálunk mindig szerencsésen fölnevették kicsinyeiket; s némely őszön az új nemzedékkel együtt ötvennél is többen keltek utra csak a mi udvarunkból. De egyszer aztán hasztalan mondtuk, midőn ősszel eltávoztak:

Nem búcsuzunk, csak tavaszig!
A vidám viszontlátásig!
Hisz ha újra lesz gyöngyvirág,
S új lombot hajt a hársfa-ág,
S meleg sugár ragyog le ránk:
Ti is visszatértek hozzánk!

mert évről-évre kevesebben tértek vissza. Nem a mi házuinkhoz lettek hűtlenekek, de mindenütt a városban mind több-több fecskéfészkek maradt üresen.

Végre hozzánk már csak két pár jött haza, s mert abban az évben hosszú, meleg ősz volt, kétízben költöttek s innen ismét egy kis csapat távozott. De azért a következő tavasszal már csak hárman tértek vissza. Az a harmadik, mely egyedül volt, a másik kettőhöz akart csatlakozni, de azok mindig elűzték őt maguktól, — míg végre egyszer hosszas tanácskozás után mindhárman együtt fogtak hozzá két fészkek kijavításához. Hanem a másik fészket mihamar abban hagyták, s aztán már Enoch Arden regényes történetét ismételte ez a három madárka. Csak-hogy itt a viszony megfordítva volt, s nem is távoztak fölvaltva tengeri utakra, hanem együtt maradtak a legnagyobbított fészkekben s szép egyetértésben éldegéltek, de csöndes boldogságuk meg lett zavarva, mert épen akkor volt képviselő-választás, s a mint a választók kimentek tőlünk a kapun, az egyik zászló hegyével leütötték a fészket. Talán azért is nem lett szerencsés-jök s bukott meg a párt, mert a «szerencse-madárkának» ilyen bajt okozott!

De a fészkek nem tört össze, oly jól volt az elkészítve, mint a jeles köedény.

Mi érdekelt néztük meg belső berendezését, s láttuk, hogy a két csepp fecske-nő otthona a szokottnál sokkal díszesebb. Mert mintha csak virágokkal lett volna díszítve, ugy tele volt tüzdelve a papagály élénkzöld tollacskaival s a molnukakadu piros pelyheivel, mit azok künn a kertben tollázkodva szórtak szét s a fecskék megtalálták s haza vitték. De a legérdekesebb volt e fészkekben egy kis papírfoszalvány, mely a finom fűszálak közé volt illesztve s melyen mi megia-

mertük idősebb nővérünk, Molli kézirátát. Molli leveleiből volt az egy letépett kis foslány, s azon e szavak álltak: »Isten áldjon meg, kedvesem!« Ez lehetett a házi áldás a kis fecskékészekben, mint a hogy a tisztességes német családok szobájában szép keretben függ himzett nagy betűkkel a »Haussegen«:

Wo Glaube, da Liebe,
Wo Liebe, da Friede,
Wo Friede, da Segen,
Wo Segen, da Gott,
Wo Gott, dort ist keine Noth!

Mi aztán a leesett fészket nagy kajmós szögekkel ismét visszaerősítettük helyére a kapu alá; s hogy a megrémült fecskék ez intézkedésünkkel teljesen meg voltak elégedve, azt abból láttuk, mert rögtön visszamentek megmentett kis otthonukba. Az összetört négy tojástát aztán mihamar pótolták s augusztusban e három madár hét gyermeket vitt ki a ház-fedélre az udvarra.

Mi künn ültünk a gesztenyefa alatt s néztük, hogy csipegetek-repestek a tömsi kicsinyek, ha szülei közeledtek feljók a mindennapi kenyérkével. Már sokszor volt alkalmunk látni, hogy ilyenkor a fecskék nem tévednek s kétszer egymásután egy gyermek sem kap, habár némely erősebb s torkosabb előre tolakodott is és majd lerázta kis szárnyait testéről, ugy esengett. De most azt hitük, hogy e három fecske megtevé; mert egy külön gunnyasztó kisdudot rendszeren háromszor tömtek meg, míg a többi testvért csak egyszer. Hanem aztán láttuk, hogy ők nem tévedtek, és szándékosan táplálták erősebben azt az egyecskét, mert az egy elmaradt gyöngé, mert a kis jószág volt, kinek még baba-fejkötő, azaz: hamvas pelyhecskék voltak a fején. De a három szüle ez okos eljárásának volt is eredménye, mert a kis fészkefentő néhány nap alatt utolérte a többi s öszre aztán mikor utra keltek, csak olyan kifogástalan fekete frakkja, fehér mellénye s rozsdabarna magas nyakkendője volt neki is, mint az egész családnak. A következő tavaszon is

»Megjött a mi kicsi fecskénk
Hű párjával szép ketteskén...
Ott repked az eresz alatt,
Hol fészke állt, épen maradt.«

A fecsképar ismét itthon volt, de hol maradt a harmadik? És hová lett mind az a sok, sok fecske, kik tőlünk utra keltek és többé nem tértek vissza?

Visszatértek ők szegénykék, de némán, halva, mint szomorú divatos piperecskék az asszonyok és leányok kalapjain s estélyi és bálí öltözékain. A telhetetlen divatnak nem elég a csipke, gyöngy, virág, szalag s ékszer a nők ékítésére, vakmerő kékkel belenyúl a madárfészekbe is, s a mit a legvásottabb suhanc se bánt, megöldösi az »isten madárkát« — pipérének!

(Vége köv.)

EGYVELEG.

* Az első társas utazást a földgömb körül egy dán hajó rendezte. A hajó 500 tonnás vitorlás hajó volt (az első gőzhajó csak 1838-ban ment át az atlanti óceánra) s 1842-ben október elején indult el Korszórból. Az utazás két évre volt tervezve, az utazók a mai pénzérték szerint mintegy 5000 forintot tartoztak lefizetni, a miért teljes ellátást kaptak, csak a szesz italokért kellett külön fizetni; a ki

többet magával lakott egy kajútban, 500 forinttal kevesebbet fizetett. Az utasok közös ügyeik elintézésére végett négy tagú bizottságot választottak, melynek a kapitány volt feje.

* **Uszók színházát** állították fel a Volga folyón. Az egész hajó amerikai szerkezettel bír, benne lakások a színészek számára s nagy színpad. A hajó oly városokban fog megállapodni, a hol állandó színházak nincsenek.

* **A vasutak nagyon szaporították az esőzést és áradásokat**, legalább az amerikai »Northwestern Railroader« számítás szerint 30,000 itt mozgásban levő gőzmozdony minden hetén 53 milliárd köb öl gőzt bocsát ki, mely teljesen elegendő, hogy minden nap zápor alkosson. Ha az Egyesült-államokban működésben levő gőzgépeket együtt vesszük, hetenkint 477 milliárd köb öl viz száll fel belőlök gőzalakban a légkörbe.

* **Hosszu életű állatok.** A philadelphiai állatkertben él egy kikutathatólag 85 éves kakadu, mely még most is nagyon élénk, igen beszédes és mérgező. Párisban 1887-ben pusztult el egy papagáj, melyről biztosan tudták, hogy 103 évet töltött be. Ugyanitt őriztek 100 évnél idősebb varjút és mintegy 76 éves ludat. Legtöbb száz évnél idősebb állatot ismertek bizonyosan a pontyok között, két évvel ezelőtt egy

A LESETT FÉSKÉ-FÉSZKET VISSZAERŐSÍTETTÜK HELYÉRE.

MADÁRTÖRTÉNEK.

Németországban fogott pontyon 1618-iki kelettel ellátott gyűrűt találtak.

* **Aczeltőllekből** jelenleg naponként mintegy 5 millió darabot fogyasztanak el, melyek súlya 60 mázsa.

* **A villamos világítást** is elhomályosítja állítólag a Hannay nevű angol által feltalált luzigen-világítás, mely finom porra tört kőszénkátrányolaj elégetéséből származik.

* **A napsgararak átváltoztatása** mozgó erővé már régóta foglalkoztatja a physikusokat. Mily nagy fontosságot tulajdonítanak neki, látható abból, hogy a nap melegének egy kis töredéke is képes volna egy pillanat alatt 2000 millió tonna vizet 3° mért-föld magasra emelni, a melyhez hasonló munkára 2 millió lóerő volna szükséges. Ugyan hírek szerint Crova, Pfiffer és Mouchot francia technikusoknak sikerült ennek a feladatnak némi megoldása thermo-electrics telepek segítségével, azaz a melyekben a galvanikus áramot nem vegyi uto, hanem melegség által idézik elő. Az így nyert áramot accumulatorokban gyűjtik össze s gépek hajtására, világításra és más effélékre használják fel. Ha ezt a találmányt a mindennapi élet céljaira is értékesítik, a nap ereje fogja végezni a legfontosabb teendőket, s az iparban az eddigieknél lényegesebb forradalom is jöhet.

* **A kölcsönkönyvtárak** ragály-terjesztő hatása folytán több angol városban szabályrendeletet alkottak, melynek következtében az egészségügyi tanács

a ragályos betegségek eseteiről szóló jegyzéket megküldi a kölcsönkönyvtár-tulajdonosoknak s ezek kötelezvék az illető bérletekkel azonnal értesíteni, hogy a könyvet ne küldjék vissza, míg a ragályos betegség náluk meg nem szűnik s a visszaküldött könyveket azután külön tartoznak desiniciálni.

* **Az ördög színe** még az európai népek képzeletében sem mindig fekete, a francziák kéknek, a spanyolok zöldnek s az olaszok szürkének tartják. Legelterjedtebb azonban az a hit, hogy az ördög fehér. Ilyennek hiszik legalább a kínaiak s a négerék azon törzsei, kiknek az ördögről fogalmuk van.

* **Ravasz madár.** Mexikóban él egy barna és aranyos tollú madár, mely méhekkel táplálkozik és pedig oly módon, hogy tarka fejétől szép virág alakúvá borzolja fel s így a méhet maga közelébe csalván, könnyen elcsípi.

* **Az emberi haj sűrűségére** nézve egy angol azt a tapasztalatot tette, hogy egy négyzög-centiméternyi fejbőrön átlag 60 szál haj nő, de ez átlag a haj színe szerintigen különbözik. A szőkéken mintegy 140,000 hajszál van, a barnákon 109,000, a feketeiken 102,000, a vereshajjak hajszála ellenben csak 88,000. A nők fején átlag 65—80 centiméter hosszúságú haj nő, de vannak olyanok is, kiknek 110 és több centiméter hosszúságú haját kell fésülniök.

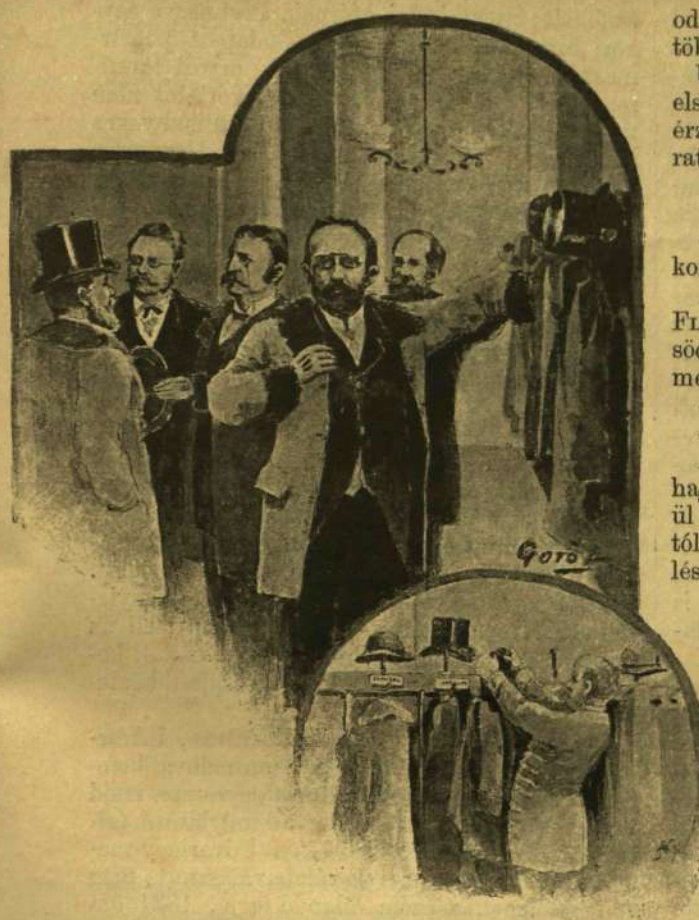
* **Nevezetes kalandor** volt a múlt században Ripperda nevű hollandi ember. Előkelő, de szegény családból származott, s hogy jobban boldoguljon, a katolikus hitet elhagyva protestáns lett és ezredességgé vitte fel. Az utrechti béke után (1713) madridi követné neveztek ki, hol a királynő pártjához szegődött, mely csakhamar uralomra jutván, Ripperda gazdag feleséget kapott s ismét katolikusá levén a királynő által Bécsbe küldetett, hogy fia számára Toskanát és Parmát eszközölje ki. Sikeresen járván el működésében, miniszterelnökké nevezetett ki, de dicsősége rövid ideig tartott, mert fenhéjázása miatt lázadás tört ki és Ripperda kénytelen volt az angol követ palotájába menekülni. A királynő tartva attól, hogy Ripperda elárulja a bécsi titkos alkudozásokat, erőszakkal kivonszoltatta a palotából és Segoviában börtönbe vettette. De Ripperda már ekkor elárulta a titkokat s e mellett börtönében elkoboztak egy általa készített tervet: miként lehetne az összes európai hatalmakat Spanyolország ellen szövetségre bírni. Szerencsére egy szép hölgy segítségével sikerült megszöknie s Oportóból ezzel a hölgyvel Londonba hajózott. Ott izgatni kezdett Spanyolország ellen s mivel sikere nem volt, Marokkóba ment, hogy a szultánat nyerve meg bosszúja eszközének E végettizlam hitre tér. A marokkóiaknak még nagyon fájta Ceuta elvesztése s ezért Ripperdat fővezérré nevezték ki s megbízták az erőd elfoglalásával. Szerencsétlenségére az ostrom nem sikerült s a fővezért rögtön letették. Ripperda, hogy megelhessen, virágtényészteshez fogott s lassanként annyira elszegényedett, hogy virágait s gyümölcseit minden nap reggel maga vitte Tetuanba s mint kofa halt el.

* **Burgonya-rendjelt** alkotott az orosz csár 1842-ben a burgonya meghonosítása érdekében. A kik e téren kitüntették magokat, arany vagy ezüst érmet kaptak.

* **Gutenberg első nyomtatott bibliájából** találtak egy példányt Hopetoun gróf várkastélyában. Ez a legelső mű, melyet a könyvnyomtatás feltalálója mozgó betűkkel nyomtatott, két kötetből áll, erős borjúbőrbe kötve, igen nagy betűi vannak és a lapok nincsenek számozva. A papír erős, a szedés tiszta és egyenletes, úgy hogy valóban csodálkozni lehet, hogyan állították elő már akkor ily szép nyomtatványt. A művet Quarisch híres angol antiquar vette meg 20,000 forint, a mi nagyon olcsó ár, mivel e ritka műből egyért 28,000-et és egy másikért 39,000 forintot fizettek.

* **Nagybecsű régi képeket** szerzett meg a bajor nemzeti muzeum egy Artel-hofen nevű kis község oltárképeiben. Az alig ismert művek restaurálása után kint, hogy azok Dürer kortársától, Traut Far-kastól valók és az ó-német festészet iskolá legjelesebb termékei közé tartoznak. Traut eddig csak névleg volt ismeretes, az a hét kép, mely mind tőle való, nevét a híres festők sorába emeli.

* **Az ördögimádó jezuidák** törzse Kis-Ázsiában ma már alig 2000 főből áll, mivel eskimó mindannyian rablástól és lopástól élnek. Ők maguk zsidó eredetűeknek tartják magukat, és azt hiszik, hogy két isten van: jó és rossz, s mivel a jó isten keres nélkül is csak jót tesz, észszerű folytonosan a rossz istenhez imádkozni.

A KÉPVISELŐHÁZ ELŐCSARNOKÁBÓL.

A »HÁZ«.

IV. közlemény.

A Hippokrene forrásából minden Teleki ivott. Némelyik csak egy felpohárkával.

TELEKI GÉZA gróf is poéta-fele ember, a ki fiatalabb korában novellákat írt, nem rég pedig egy színművet csupa ismeretes magyar népdalokból, úgy hordozván össze azokat, hogy mese és drámai cselekmény képződött. A darab mint specialitási ritka a maga nemében, mindenkinek tetszett; csak egy bökkenője volt — hogy az anyatermeszt még nem alkotott olyan tudóst, a mivel az egyes szerepeket el lehetett volna énekelni.

A somkúti gróf a Ház összes mágusai közt a legnépszerűbb ember, semmit sem kiesnyel és semmit sem tart nagyra. Senkit se néz le, de viszont bálványt sem csinál senkiből.

A Ház egyhangulag választotta meg »háznagy«-nak. Epen neki való hivatal. Eddig is örökre ott szeretett ülni a háznagy irodában, adomázgatva, élvezgetve. Mintha valami nagy templombúvó pietistát sekrestyének választanának meg.

Derült arca olyan színű mint a vérbéli barack. S jószágos, vékony veres erakkal keresztül-kasul szeldelt kék szemei szinte azt látszanak mondani: »Kinek kell karzatjegy?«

A volt háznagy, visontai Kovács LÁSZLÓ, szép olajbarna arczszíni dalás férfi, mintegy negyedszázadig viselte a major domus tisztet.

Kedves embere volt Deáknak, kitől sok »borralót« kapott.

Az öreg urnak ugyanis mindig Kovács László hozta el a napidíjait s akkor a kedélyes nagy ember rendszeren egy hatost csusztatott a háznagy tenyerébe: »Te is gazdagodj mellettem.«

Kovács László Gyöngyös városát képviseli. Valaha honvéd-kapitány volt. Nagy patronusa az öreg honvédeknek.

Ha az ember azt akarja tudni, merre van legközelebb a tenger, nem szükség az egész geografiát ösmerni, legcélszerűbb lemenni a völgybe és az első patakot megnézni, mely irányba folyik, arra kell a tengernek lennie.

A politikában sem kell járatosnak lenned, hogy megtudj, melyik a legszabadalvúbb párt. Nézd meg a zsidókat, hogy mennek? Mert mint a folyó szükségképen a tenger felé veszi útját, ugy a zsidó sem lehet egyéb, mint szabadalvú. CHORIN FERENCZ ugyan már kanyargott ide-

oda, de azért végre is csak oda tért, a hol a többiek vannak: a Tisza táborába.

Úgyes ember, európaillag művelt fő; mint jogász elsőrangú a parlamentben, kinek megvan az érzéke a subtilitások iránt, s a tertium comparationis is rendelkezésére áll.

— Ugy fan! — süvít végig a termen némelykor, ha Tisza beszél, egy idegenszerű hang.

Az emberek hátra fordulnak s látják, hogy FLUGER KÁROLY kiáltoz a lelkesedéstől kivörösödve. A szomszédok kíváncsian hajolnak hozzá megkérdezni:

— Mit mondott a miniszterelnök?

— Nem tudom, — feleli Flugler ártatlanul.

A hű százszemmel úgy néz ki sárgás-fehér hajával és szakállával, mint egy vén kanári. Fent ül a kormányparti hegyen, elszigetelve a szászoktól, a magyarok háta mögött. Voltaképeni szereplése azonban nem a Házban, de a klubban van.

Ő billiardozik esténként a párt hatalmasaival: Tisza gróffal, Csernátonyval stb. a mikor is hazafüli kötelességből meg hagyja magát veretni.

E tekintetben rátartó Flugler; apró-cseprő néppel, holmi Gyulai Andrássokkal nem áll szóba. Ezért mondják aztán, hogy a kormányparti szerencse háromfele.

Nagy sikerek után vagy a pénzügyi bizottságba jut az ember, vagy a delegációba, vagy pedig a Flugler partnérévé lesz.

A marosújvári kerületet KEMÉNY ENDRE képviseli. Alaptulajdonságai elmentmondanak egymásnak.

Báró és okos ember — okos ember és poéta — poéta és kormányparti.

Hasonlít azokhoz a durva külsejű rézgarasokhoz (a melyekkel hajdan a barátok kártyáztak a klastromokban), a melyekben arany volt elrejtve.

A székely ész inkarnációja TIBAD ANTAL. Azt mondják, hogy a székelynek két esze van, Tibadnak csak egy van, de elég volna négy embernek. A házban mint közigazgatási kapacitás szerepel, mert másomén ügyekhez nem szól hozzá, legfeljebb a folyosón dörög, mormog.

Egyenes, szokimondó ember, — tehát rossz modora van; azért is nem lett még eddig államtitkár. Na meg azért, mert az okos emberek rossz idők jártak.

Már huszonhat éves korában alkirálybírónak választották Udvarhely-megyében, melynek egyik kerületét képviseli most, és a mellett a Ház jegyzője. Külsejét illetőleg úgy néz ki, mint egy nagyobb fajta székely üst.

A battonyai kerületnek WASMER ADOLF báró a képviselője. Még a régi szeretetreméltó bárókból való, a kik már fogtán vannak; az egész Ház »Adolf bácsi«-nak nevezi, kivéven a nálánál öregebbeket.

Valaha vitéz katona volt, most hű mameluk. Egyszer se beszélt még a Házban, pedig okos, gyakorlati ember, de annyira mély tisztelője a magyar közelet két nagy alakjának, Tiszának és a »skiz«-nek, hogy mást a szájából már szinte nem is vár az ember, ha megszólalna, mint a mit a tarokknál szokott mondani:

— Jöhet, mehet!

KÖRÖSI SÁNDOR Keskeméten született hatvanöt esztendővel ezelőtt. Már az is különös (tekintve Körös és Keskemét viszonyát), hogy keskeméti ember Körösi név alatt annyi ideig tudjon existálni.

Jóízú, kellemes öreg ur. Sok mindenféle hivalt viselt.

Mielőtt Debreczen képviselőjének választotta volna, jogtanár volt, azelőtt ügyvéd, azelőtt Komárom város főjegyzője, és azelőtt politikai rab Josefstadtnban.

E legutolsó állásában (ha ugyan nem inkább nevezhető üléskén) volt a legkíváncsiabb.

Mint a szabadelvú párt tagja többnyire jogi kérdésekben szólal fel, de beszédeinél nevezetesebbek rettentő »halljuk« és »ugy van«-jai, melyek megrázzák a tanácsterem falazatát. Hangját, mint hajdan a jó Besze, kieresztheti

tetszés szerint ezer — usque husz ezer fül erejéig.

A legutóbbi időkben, midőn vékony hangjainkon »abezug«-ot kiáltottak utána a jogászok, megfordult mosolygva a kedélyes honatya s így szólt:

— Nem ugy kell azt fiuk! Hanem ide hallgassatok rám.

S ezzel olyan orkászzerű »abezug«-ot kiáltott, hogy az utczabeli borbély-boltokon a tányérok kezdtek táncolni az iszonyu hangrezgéstől.

Talán az egyetlen demokrata a parlamentben Horváth Boldizsár; csak hogy az ő nemeslevele is hol elvesz, hol előkerül.

Gyönyörű ezüst csónagú hangja van, minden modulációra képes. Nem korbácsol fel ádáz szenvedélyeket, de elandalít édes, lágy szavaival, a régi klasszikus iskola oratora, a ki még a »csergezőz« patakak«-kal dolgozik.

Horváth Boldizsár szereti a franczia konyhát, a bók szivarokat, a pezsgőt és az éljenekeket. Nem is rossz négy dolog az.

Mint igazságügyi miniszterrel azt mondta róla Lónay:

— Ha Bódi sokáig miniszterkedik, az utczán elejtett zsebkendőnk fölemeléséhez is két prókatorra és egy bírora lesz szükségünk.

Azelőtt Vasmegyét képviselte és nagy előszeretettel szokta mondani a választók előtt tartott beszédeiben: »Én vasmegyei ember vagyok!« Most másodízben képviseli Temesvárt és most már azt mondja a beszédei végén: »Én temesvári polgár vagyok!«

SENTEKIRÁLYI ALBERT egyike a legképzettebb, leghatékesebb politikusainknak (fia a híres Szentkirályi Mórak).

1884-ben lett először képviselő s három álló évig ült habozva a szélsőbal és a habarék-párt közt. Mint az óra-inga lengett ide-oda: »tik-tak, tik-tak«, de nem állapodott meg sehol.

A mostani országgyűlés elején kimaradt s nagy nyavalyájából, a habozásból, kigyógyult.

— A dolog világos — gondolta magában. — Odamegyek, a hol az első üresedés lesz.

S ugy tett, a miként gondolta. Most a szélsőbalon ül, a hol sok derekas talentum került össze az első öt éves országgyűlésre.

GRECSÁK KÁROLY sok jó cikket írt, okos beszédek is mondott, s még lapot is szerkesztett, de azért a neve ismeretlen maradt.

Egyszer aztán »per tu« találta szólítani gróf Károlyi Pistát s egyszerre híres ember lett belőle.

Soh' se lehet tudni, mitől hizik meg az ember.

KOMJÁTHY BÉLÁT például a pisztolyai tették nevezetessé; pedig ügyes szónok, pezsgő kedély, eleven humor van benne. De ez mind nem annyira attikái só, mint inkább attikai paprika.

Hosszu évek előtt e sorok írója arra fogadott vele, hogy kölcsönösen leírják az egymás biográfiáját s egy napon jelentetik meg a lapokban; a gorombább lesz a nyertes. A finomabb fizet tiz személyre való vacsorát.

Komjáthy így okoskodott: — Mért nyomorítsam meg ezt a vékony erszényű újságíró? Én fizetem inkább a vacsorát. Finom leszek és sima.

Én pedig így okoskodtam:

— De már ez egyszer erőt veszek a természetem. Olyan goromba leszek mint a pokrócz.

Következő vasárnap megjelent a két tárcza, az övé a »Szegedi Híradó«-ban, az enyim a »Szegedi Napló«-ban — s ime az volt az eredmény, hogy még így is Komjáthy volt a gorombább.

Ötletei ugy hatnak néha, mint a maró lug, — de mint igazi gentleman mindig tudja, hogy meddig mehet velök.

Érdekes kurucz feje van, simán borotválva, kifestet hajsz, kurtá lábak, nagy táblabírói hasa.

Horváth Lajos és Hodossy Imre annyira komoly emberek, hogy nehéz róluk humorizálni; ellenben Olay és Almásy Sándor olyan jók tema, hogy érdemes lesz visszatérni alkalmilag a róluk elmondandókra.

—th. —n.

ALMÁSSY SÁNDOR Hevesmegyében született. Az 1848-9-iki szabadságharcban mint kormánybiztos működött. A képviselőháznak egyik leg-
reggibb tagja; már az 1861-iki országgyűlésen jelen volt s azóta állandóan tagja a háznak mint a földi kerület képviselője. Egyike volt a függetlenségi párt szervezőinek.

BUSBACH PÉTER 1827-ben Gyöngyösön, Tolna-
megyében született. Az 1848-iki szabadságharc-
ban mint honvéd-százados számos csatában
vett részt. Majd elvégezvén a jogot, mint ügyvéd
Budapestu telepedett meg s itt egyik vezér-
egyházának a fővárosi képviseletnek. 1884 óta a
fővárosi hatodik kerületének képviselője. Irodalmi
munkásságát is fejtett ki politikai napilapokban
és jogirodalmi szaklapokban. A képviselőház
pénzügyi bizottságának tagja s az első bíráló
bizottság elnöke. A szabadelvű párt soraiban
fogal helyet.

CHORIN FERENCZ 1842-ben Aradon született,
hol atyja szabadelvűségéről híres rabbinus volt,
kinek tanácsát a zsidó kérdés rendezésében a
48-iki kormány is meghallgatta. Jogtudor és
ügyvéd, s mint ilyen jó ideig Aradon működött.
Mint a balközép hívója a házba, 1872-ben ugyan
kisebbségben maradt, de 1875-ben újból Arad
képviseletévé választottat szabadelvűpárti pro-
grammal; 1876-ban a kiegyezési kérdések folytán
több társával kilépett a pártból. 1878-ban egy-
hangulag választotta meg Arad, de már 1881-ben
a közjogi ellenzék jelöltjével szemben kisebbség-
ben maradt s csak néhány hó múlva juthatott
be a házba, mint a bakcsi kerület képviselője.
A mérsékelt ellenzék kebléből kilépve, 1884 óta
Szatmárnémeti aranyos-medgyesi kerületét kép-
viseli szabadelvű párti programmal. Az igazság-
ügyi bizottság tagja, s elnöke a mentelmi bizott-
ságnak.

FLUGER KÁROLY 1833-ban Erdélyben, Beszter-
czen született szász szülöktől. Tanulmányai vé-
geztével szülővárosa és vidéke hatóságánál mű-
ködött. 1865—66-ban részt vett, mint a város
követé, az erdélyi országgyűlésen. 1869-ben,
mint a besztercei kerület képviselője jelent
meg a törvényhozásban, s a Deák-párt tagja
volt. A bíróságok szervezésekor besztercei tör-
vényszéki bíró lett. 1884 óta ismét ő képviseli a
besztercei kerületet.

GREUSZ KÁROLY 1854-ben Verseczen született.
A jogot Budapesten hallgatta; mint ügyvéd szü-
lővárosában telepedett meg, s élenk részt vett
az ottani közéletben. 1881-ben képviselővé vá-
lasztotta a verseczi kerület, mérsékelt ellenzék
programmal. 1884-ben megalapította a «Buda-
pester Taglapt» című politikai napilapot, mely
a mérsékelt ellenzék közlönye. Az 1884-iki vá-
lasztások alkalmából a délvideken szervezte az
ellenzék, maga azonban mandatumhoz nem
juthatott. 1887-ben újból megválasztotta a ver-
seczi kerület. Tagja az első bíráló bizottságnak.

GYÖRY ELEK 1841-ben Győrött született. Már
mint ifjú számos szépirodalmi lapba dolgozott.
Budapestben elvégezvén a jogot, itt mint ügyvéd
telepedett le. 1873-ban az igazságügyminiszter
a magánjogi törvénykönyv általános részének
kidolgozásával bízta meg. Ez időtől kezdve több
hasonló természetű megbízatásnak tett eleget.
1881 óta tagja a háznak függetlenségi pro-
grammal. Jelenleg Komárom városát képviseli. Az
igazságügyi bizottság tagja. Egyetemes főjegyzője
az ágostai hitvallású evangélikus egyház
mind a négy kerületének, s ügyésze a budapesti
ügyvédi kamarának.

HORVÁTH BOLDOZSÁR 1822-ben született. Már
1848-ban képviselő volt, s újabb alkotmányos
korszakunknak 6 volt az első igazságügyminis-
ter 1867-től 1871-ig. A legkiválóbb jogászok és
klasszikus zamatú szónokok egyike. Közelebbi pá-
lyája és működése sokkal ismeretesebb, s lapunk-
ban is többször volt méltatva, semhogy itt rész-
leteznünk kellene. Jelenleg pártönkivüli állást
fogal el a házban.

HOPOSSY IMRE 1840-ben született Sáros-
megyében. Mint ügyvéd Budapesten telepedett le.
1869-ben lett képviselő, s azóta mint Sáros-
megye kis-szebeni kerületének képviselője, tagja
a parlamentnek. Az egykori Deák-pártnak sza-
badelvű árnyalatához tartozott. Az 1878-diki
bosnyák okkupáció óta a mérsékelt ellenzék
fogal helyet. A budapesti ügyvédi kamara el-
nöke; a legutóbbi jogászgyűlésnek is ő volt az
elnöke. A jogügyi bizottság tárgyalásaiban vesz
kiváló részt s a házban igazságügyi kérdéseknél
szólal föl.

HORVÁTH LAJOS Alsó-Zsoléán, Borsodmegye-
ben született. Jogi tanulmányai befejeztével
ügyvédi irodát nyitott Miskolcra. Az 1865-iki
országgyűlésen foglalt helyet először a parla-
mentben s egyuttal a képviselőháznak jegyzője
volt. A koronázás utáni nagy törvényhozási mű-
vekben élenk részt vett, mint a Deák-párt tagja.
Az 1869-iki országgyűlésen nem vállalt manda-
tumot, 1872 óta azonban ismét állandóan tagja
a háznak, mint a miskolci II. kerület képvise-
lője. Másfél évig támogatta a Tisza-kabinetet, a
boszniai politika miatt azonban kilépett a sza-
badelvű pártból és most a mérsékelt ellenzékhez
tartozik. Az igazságügyi bizottság egyik vezér-
főfia, tagja a regnikoláris bizottságnak.

BÁRÓ KEMÉNY ENDRE 1845-ben Kolozsvárott
született. A jogi tanulmányokat Budapesten vé-
gezte, s itt kezdődött szépirodalmi pályája, me-
lyen szép sikerrel működött; írt költeményeket,
költői beszélt, társadalmi és politikai cikkek-
ket. A kolozsvári nemzeti színházban több tragédiáját
adták elő. Tagja Alsó-Fehérmegye közigazgatási
bizottságának, 1883-ban lett képviselő s most is
a marosújvári kerületet képviseli. A közokta-
tási bizottság tagja.

KOMJÁTHY BÉLA 1847-ben született Karászon,
Szabolcsmegyében. Elvégezvén a jogot, szü-
lőmegyéjében közigazgatási pályára lépett. Majd
Budapestben lett ügyvéd, s mint ilyen, főleg
esküdtársi tárgyalásoknál szerepel. A képviselő-
háznak 1875-ben lett először tagja függetlenségi
programmal. 1887-ben ugy a karcazi, mint a
cseleádi kerületben megválasztottat, az utóbbi-
ban nagy harez után Verhovay Gyulát győzte
le. E mandatumot tartotta meg.

KOVÁCH LÁSZLÓ 1827-ben Gyöngyösön züle-
tett, a szabadságharcban honvéd-százados volt,
azután Hevesmegye közeletében vitt szerepet.
1861 óta képviselő s az 1865-iki országgyűlésen
választottat házagnyvá, s még azután 8 ország-
gyűlésen, mignem most betegeskedése miatt
lemondott a házagnyvá hivatalról. Eletrajzát már
régiben ismertette a «Vasárnapi Ujság».

KÖRÖSI SÁNDOR 1824-ben Keeskeméten züle-
tett. 1848-ban az ügyvédi vizsgát Budapesten
letette; részt vett a szabadságharcban mint
hadbíró és vésztervényeszeki katonai elnök. A
világosi fegyverletét után az osztrák császári
hadi törvényszék által kötel általi halálra, kegye-
lem után hat évi várfogságra ítéltetett, mely
időből öt évet Csehországban a jofestadt várban
szenvedett ki. 1861-ben Komárom város főjegyzője
volt, azután mint ügyvéd működött, később
pedig mint a pápai, majd a debreczeni főtanoda
jogtanára. Több jogi művet írt. 1881 óta Debre-
czen város III. választó kerületét képviseli sza-
badelvűpárti programmal. Az igazságügyi bi-
zottság tagja és az állandó igazoló bizottság
elnöke.

OLAY LAJOS 1844-ben Magyar-Szent-Márton-
ban, Torontálmegyében született. A jogi pályára
lépve, mint ügyvéd Baján telepedett meg. A me-
gye közügyeiben élenk részt vett. Képviselővé elő-
ször 1881-ben választotta meg a siklósi kerület,
melyet az 1884—87-iki ciklusban is képviselt
most pedig Bács-Bodrogmegye bacs-almásai kerü-
letének képviselője s a függetlenségi párt tagja.

RAKOVSKY ISTVÁN 1847-ben Kocsócon, Tren-
csénmegyében született. Jogi tanulmányait Bu-
dapestben végezte; közben jogi szaklapoknál s
politikai és szépirodalmi lapoknál dolgozott.
Majd Pestmegye aljegyzője, utóbb tiszteletbeli
főjegyzője lett. 1877—78-ban mint a párisi nem-
zetközi kiállítás magyar országos bizottságának
igazgatója szerepelt. Az 1878-iki választások
alkalmával a ráczekei kerület választá meg
képviseletének; azóta állandóan tagja a háznak,
melynek éveken át jegyzője is volt. 1881 óta a
szucsáni kerületet képviseli. A magyarországi
szabadkőműves nagypáholy nagymestere. A de-
legációknak egyik jegyzője és a hadügyi költ-
ségvetés előadója volt; elnöke a zárszáma-
dási bizottságnak, s tagja a regnikoláris bizott-
ságnak.

SZALAY IMRE 1846-ban Déghen, Veszprém-
megyében született. Iskoláit végezve, gazdasági pá-
lyára lépett, s már fiatal korában kiváló gazdán-
nak bizonyult atyjának ősi birtokán, Lellén.
Részt vett Somogy megye pártmozgalmaiban.
1875-ben a lengyeltői kerület választotta kép-
viselővé; e kerület képviseli most is független-
ségi párti programmal. A szőlő- és borkezelést
tíztesen tanulmányozta s a házban e tárggyal
és a vele összefüggő kérdésekkel gyakran foglalkozott.

SENTEKIRÁLYI ALBERT 1838-ban Budapesten

született; Szentkirályi Mórnak, Pestmegye egy-
kori híres követének, utóbb Budapest polgár-
mesterének fia. Ő is, mint atyja, orvosi tanul-
mányokat végzett, de orvosi gyakorlatát nem
folytatott. Majd politikai és jogi tanulmányokra
adta magát s külföldön sokat utazott. Hazatérve
1884-ben a váci kerület képviselőjévé választotta
s mint ilyen a mérsékelt ellenzék soraiban fog-
lalt helyet, de az önálló magyar hadsereg híve
volt. — 1887-ben a mezőtúri kerületben függet-
lenségi programmal választottat meg. Tagja a
zárszámadási bizottságnak. Irodalommal is fog-
lalkozott; csaknem valamennyi európai nyelvből
vannak fordításai s önálló dolgozatai a nem-
zetgazdasági és politikai téren.

GRÓF TELEKI GÉZA 1844-ben Deésen született.
A hohenneimi gazdasági akadémiát, majd pedig
a jogot végezve, Kővárvidéken közigazgatási pá-
lyára lépett, majd Szatmárnémeti közügyeiben
vett részt, mint e megye közigazgatási bizottsá-
gának tagja. A szépirodalom téren is működött.
1875-ben választottat meg képviselővé a kinsyir-
jesi kerületben. Azóta negyedizben képviseli az
ugyanazon kerületből alakított nagysomkúti ke-
rületet. A szabadelvű párt híve és tagja a közle-
kedési bizottságnak.

TIBÁD ANTAL 1843-ban Kadicsfalván, Udvar-
helymegyében született. Jogi tanulmányai befe-
jeztével 1877-ben megyéje által alügyészé, majd
főjegyzővé, 1869-ben pedig alkirálybíróvá (al-
ispánná) választottat. 1875-ben Udvarhely-
megye székelő-udvarhelyi kerületét választotta meg
képviseletének s azóta állandó tagja, 1881 óta
pedig mindig jegyzője a háznak. Mint a köz-
igazgatási bizottság előadója, számos törvény-
javaslatot referált s most is a közigazgatási bíró-
ságról szóló törvényjavaslat kidolgozásával bízta
meg az igazságügyi miniszter.

BÁRÓ WASMER ADOLF 1822-ben Pécsán züle-
tett, hol atyja mint nyugdíjazott huszárszázados
letelepedett. Tizenhét éves korában mint hadap-
ród a S. huszárezredbe lépett; a szabadságharc-
ban mint főhadnagy átjött a magyar hadsereghez,
a mi miatt fogságra is ítéltetett, a melyből
1850-ben szabadult ki, s ezután dombergvázi
birtokán gazdálkodott. A képviselőháznak 1881
óta tagja; a szabadelvű párt híve s kezdetől fogva
Csanád megye battonyai kerületét képviseli.
Tagja a véderő-bizottságnak.

A DIVATRÓL.

Budapest, március vége.

A kalapdivat rendszeren később nyer megállapítást,
mint a divat egyéb ágai, úgy hogy mi ebben a
szempontban nem ritkán egy-két évvel is hátrább va-
gyunk a párisiaknál. De ránk nézve inkább is a bécsi
divat szabja meg az irányt arra nézve, hogy mit
viselünk — legalább a kalapban. Alább közlök két
peink azonban a párisi divat legutóbbi njódságai-
val számolnak be azoknak a modelleknek nyomán,
melyeket a világhírű Virot-czég hozott legújabban
forgalomba.

Akár kalap, akár capote, a legújabb styl megköve-
teli, hogy szorosan simuljon a főhöz, s ha itt-ott
mégis meglehetősen magassági arányokkal találkozzunk,
ennek oka inkább a dísz, mint maga a kalap. Külö-
nösen a kalapdíszül szolgáló tűk, az aigrette-ek
hova-tovább mind nagyobbakká válnak, ellenben a
szalagkötők terjedelme csökken. A felálló peremet
nagyon viselik s az a legtöbb arcnak jól is áll.
Igen izlést látunk ilyet legközelebb fekete bár-
sonyból, nagy fekete bársony csillagalaku csokorral
és mögötte tollal, míg hátul egészen elkeskenyelve
a felfelé fésült hajat egészen mutatja.

Érdekes járuléka még a directoire-fátyol is, mely-
ről már múlt alkalommal tettünk említést, s a mely
iránt nálunk még most, úgy látszik, tartózkodással
viseltetnek a nők. E fátlyó széles és bő, pontozott
vagy pettyezett fekete s szalag van rajta keresztül
huzva, úgy hogy szorosa vonható össze, akként,
hogy rásimul a kalapra, elföldi a nyakat az áll
alatt, s az egész arcz mintegy zsákba bujtatottnak
látszik. E fátlyó viselete nagy gondot igényel és
gondos elrendezést, azért oly nőknek, kiknek nincs
elegendő idejük a mit öltöztetése szenteljenek, nem
ajánlható.

Inkább sipkának mondható egy másik fővárosi
divatüzletben látott kalap, mely puha szürke gyapjú,
toldiszszal körítve, elől fekete madár és szalagcsok-
kor. Csak épen hogy a fejétét borítja, s egy a hom-

lokfürtöket mint a hátsó hajművet egészen látni
engedi.

Igaz, hogy míg egyfelől a női kalapok mindinkább
megszűnnek mozgó zöltség- és virágkiállítások lenni,
másfelől a madár, mint dísz, egyáltalán nem akar le-
tűnni napirendről, dacára a számos jogosult táma-
dásnak, melyet a humanizmus és a gazdasági érde-
kek szempontjából intéztek már e felettébb kárté-
kony divathóbort ellen. Mert hogy a divat ily extra-
vaganciája már a közérdekbe vág s a barbársággal
határos, az mindenki előtt nyilvánvaló lehet. Egy
ideig a tropikus égővek alól szereztek be a holt ma-
darakat a női kalapok díszítésére, de ez a forrás,
úgy látszik, hovatovább elapad s most már a hasz-
nos és gazdaságilag fontos madarakra is sor kerül,
minők a pacirták, rigók, esizek, fülemilék, vörösb-
gyegek, sármányok, stb.

Minthogy az állatvédelmi intézkedések, nálunk
úgy mint másutt, tiltják az ily madarak fogását és
eladását, valóban meglepő lehet, hogy mikép kerül-
nek mégis piacra. Tény, hogy Berlinben, London-
ban egész gyárak léteznek ily cikkek feldolgozására
s női pipere-tárgyakként való közvetítésére. Az an-
gol gyárak állítólag Franciaországból látják el ma-
gokat. De bárhol legyen a forrás, magán a tényen
az semmit sem változtat, mivel itt oly madarakról
van szó, melyek nagy részben a vándormadarakhoz
tartoznak, melyeknek száma évről-évre fogy, a mi-
nek rendkívül káros következményeit mutatja, hogy
már évek előtt az Egyesült-Államokban ily módon
előidézett kárt nem kevesebb, mint 4 millió dollárra
tették.

Az osztrák-magyar és olasz kormány közt ezelőtt
tizenkét évvel már tárgyalások tétettek folyamatba
a madárvédelem nemzetközi szabályozása ügyében,
de a madarak tömeges legyilkolása a divat-Moloch
érdekében csak egy időre látszott szünetelni, most
mégint egész rettenetességgel kezd fenyegetni.

Egyéb tekintetben a kalapviselést nem sok válto-
zást szenvedett, kivéve, hogy Londonban, kivált dél-
előtt, a negyven éven jóval tuljártó hölgyek is előnyt
adnak a kalapnak a capote felett.

Az itt bemutatott három Virot-féle kalapminta kö-
zül egyik Admirál nevet visel, zöld és rózsaszín to-
nusokból van összeállítva, fekete tollal s leomló fe-
kete chantilly-csipkével, a mi ellensúlyozza a fé-
nyes színeket. — A kuruku-kalap erről a madárról
veszi elnevezését, mely fődíszül szolgál; különben
smaragdölzöld bársony s nagy fekete satin-csokor kö-
zött foglal helyet az exotikus nevű madár. A Lam-
balle-kalap narancsszínű bársony, elől fekete tollcsok-
kossal, hátul aláhajló két hosszú fekete tollal.

F.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Olcso könyvtár. A Franklin-társulat kiadásában
és Gyulai Pál szerkesztésében megjelenő népszerű
Olcso könyvtárból ismét tekintélyes csomag, vas-
tag kötetek, kisebb füzetek hagyták el a sajtót, s a
közönség különböző igény szerint válogathat ezut-
tal is a legújabb kötetekből. E vállalatnak immár
260 kötete és füzete forog közköze.

A most megjelenő kötetek ezek: A protekció, ere-
deti vigjáték 3 felvonásban, Berzák Árpádtól, ára
30 kr. A társadalmi szerződés, Rousseau műve, fran-
ciából fordította és bevezetéssel ellátta König Fe-
rencz; ára 50 kr. Aesthetikai törekvések Magyaror-
szágon, irodalomtörténeti tanulmány az 1772—
1817-iki korszakról, írta Radnai Rezső; ára 60 kr.
— Huság vására, regény hős nélkül, írta Thacker-
ay M. Vilmos, angolból fordította Récsi Emil. A
nagy angol író egyik legnevezetesebb regénye, a vi-
lágirodalom egyik jelessége. E század elejének angol
társadalmi életét festi mesterileg Thackeray a re-
gényben, melyet Récsi Emila néhai «Külföldi regény-
tár» számára fordított magyarra még az ötvenes évek-
ben, mikor Thackeray neve az egész világirodalom-
ban hangzott. Az új kiadást Haraszi Gyula rendezte
sajtó alá és sokat javított Récsi fordításán s a kiha-
gyásokat is visszavette kellő helyőkre. A «Huság
vására» két nagy testes kötet (első magyar kiadá-
sát kötet volt) s ára 3 frt. — Hajnal után két hét-
tel, kisebb regény, írta Karr Alfonz. A szellemes
francia író művét W. A. fordította le s ára 20 kr.
— Rádai Rádai Pál munkái, összegyűjtött s élet-
rajzzal bevezette Négyessy László. Az 1677—1733
között élt Rádai összes magyar nyelvű verses és
próza munkáit felöleli a kötet, kivéve «Lelki Hado-
lás» című tizenhat imádságát. A vallásos költőtől e
gyűjteményben jelenik meg először a «Darvas János

eczetéről» című tréfás verszet. Négyessy életrajzzal
és méltatással látta el a könyvet, melynek ára 40
kr. — Deák Ferencz mért nem ment el az 1843-iki
országgyűlésre? közli Könyi Manó. (Deák F. beszédei-
nek első kötetéből.) Ára 30 kr. — Tisza Domokos

ADMIRÁL-KALAP.

LAMBALLE-KALAP.

KURUKU-KALAP.

UJ NŐI KALAPOK VIROT PÁRISI DIVAT-TERMÉBŐL.

hútrahagyott versei, kiadta édes anyja. Második ki-
adás. Az első kiadás 1857-ben jelent meg, a fiatal
költő halála után a Garay-árkák javára. Arany János
írt akkor hozzá előszót s ezzel veszi az olvasó most
is az új kiadást. Tisza Domokos a jelenlegi minisz-
terelnök öccse volt, kinek költői hajlamait a szülői
fölsimervén, azok fejlesztését Arany Jánosra bízta.
Sokat igérően fejlődött Tisza Domokos, de tört re-
ménye vált. Olaszország, Egyiptom éghajlata nem
tudta meggyógyítani, s 1856-ban meghalt Geszten.
Az ifjú költő lélek irodalmi hagyatékai 124 oldalnyi
füzetet foglalnak el. Ára 30 kr. — Cid, tragédia
Cornille-től, a nemzeti színház megbízásából for-
dította Radó Antal gondos veresében; ára 20 kr. —
Bernheimi Minna, vagy a katonaszerencse, Lessing
vigjátéka, Kazinczy Ferencz fordításában. Ára 40 kr.

János főherczeg mint író. Az «Osztrák-magyar
monarchia írásban és képmén» című vállalat számára
a Dalmáciára vonatkozó részt, melyet eredetileg a
trónörökösnek kellett volna megírni, János főher-
czeg írta meg. Bővebben fogja ismeretn János fő-
herczeg a trónörökös birtokát, Lacromát, mely a
dalmát szigetek legérdekesebbje. János főherczeg, ki
tudvalevőleg Fiumében lakik, külön yachton járja
be a dalmát partokat s vele megy Schindler bécsi
tájképfestő is, hogy a szöveghez szükséges rajzok
vázlatait elkészítse.

Török népmesék, eredetijét gyűjtötte és ma-
gyarra fordította dr. Kinos Ignác; kiadta a Kisfal-
udy-társaság. Kunos több év óta nyelvi tanulmá-
nyokat tesz keleten és a török nép ajkáról sok mesét
gyűjtött össze. Ezek egy részét az eredeti török né-
pies nyelven a magyar tud. akadémiá bocsátotta
közre, azoknak magyar fordítását pedig a Kisfaludy-
társaság adta ki most. Amaz a nyelvészeket érdekeli
heti, emez — a fordítás — pedig a népköltés bará-
taik, s általában azokat, kik a mesékben a nép gon-
dolkozását, fantáziáját, elmésségét és életbölcességét
szeretik figyelemmel kísérni. A kötetben tizenkilenc
mese van. Vámbéry Ármin írt a könyv elé előszót.

Szerb nyelvtan, tekintettel a horvát nyelvre. Ma-
gyar állami közép- és polgári iskolák, valamint a
hazai közönség számára írta Romanecz Mihály, a
pancsovi állami gimnázium tanára. A magyar tan-
nyelvnek szabatos érvényesítéséhez rég szükség volt
a délvidek középiskoláiban ily könyvre, s a nagy kö-
zönség is érezhette hiányát egy magyarul írt szerb
grammatikának. Romanecz, a könyv szerzője jó
munkák után indult a nyelvtan beosztásánál. Pan-
csován rendelhette meg a szerzőnél 1 frt 20 krajval.

Imakönyv. Dr. Walter Gyula megrendelési fölhi-
vást adott ki «Üdvözléggy Mária» című imakönyvé-
nek második és újonan átdolgozott kiadására. Eze-
tergomban a szerzőnél rendelhette meg angol vízson-
kötésben 70 krajval, díszesebb kiadásban pedig 1 frt
20 kr. vagy 2 frt jával.

Folyóiratok. A «Turul», a genealogiai társaság
közönlőnye új füzetében Széll Farkas kir. táblai bíró
érdekesen s adatokban gazdagon értekezik a nagy-
besenyői Besseney családrol, melynek egyik tagja,
György, mint költő bölcsész szerzett hírnevet iro-
dalomunkban, s kinek életrajzához Széll Farkas több
pótló adatot közöl. Csoma József a kassai székeseg-
házban levő czimerekről ír, rajzban is bemutatván a
czimereket. Dr. Schönherr Gyula a gr. Berényi család
1431-től való czimere levélét ismerteti színes
czimképpel. Banyitay Vince a Miezban, Bocskay,
Soós családok származásához nyújt adalékokat.
Csergheő Géza a magyar sarkokok közül Telegdy
István sarkóvéval foglalkozik. Dr. Krecsányi János
vizsgálja, hogyan kell kiejteni az utolsó magyar feje-
delem (Gejza, Géza) nevét, s arra a megállapodásra
jut, hogy «Gece» a helyes. Thaly Kálmán cikke
gr. Bercsenyi francziaországi invádekairól szól. — A
Művészi ipar új folyamának első füzetében Petrik
Lajos a magyar agyagipar történetéhez szolgáltat
adatokat: Herz Miksa az arab díszitemyekről érteke-
zik, Jakabffy Ferencz a jó patina kérdését fejtegeti s
a többi közlemények is jól beillenek a műipar ügyét
támogató lapba. — A «Századok» márciusi füzetében
dr. Szabó Károly a székelek egyik régi szokását
eleventi föl, «A zöld ág mint a székelek főtíz-
tek jelvénye» czimén leírva, hogy a régibb száza-
dokban a főtíztek lakása előtt zöld ágat ástak le,
jeléül, hogy megválasztották. Schmidt Vilmos az
olmüci városi levéltár magyar vonatkozású okira-
tairól, Thury Etele egy XVI. századbeli
korrajzról közöl Dragoni Gáspárról és a környéki
főiskoláról; továbbá Erdély régibb főispánjai élet-
rajzában összeállítását olvassuk gr. Lázár Miklóstól
s ezen kívül kisebb közleményeket. — A Függetlő
irodalom-történeti közlöny új füzetében ifj. Mitro-
vics Gyula Tompa Mihály irodalmi zsenijéről ismertet
meg több költeményt; Paszlavszky Sándor foly-
tatja Szemere Miklós, Bornth Elemér és Darmay
Viktor (három zempléni költő) méltatását. Vachott
Sándorné visszaemlékezéseit, Szék Lujza pedig b.
Jósika Miklós életéről és munkáiról közöl nagyobb
dolgozatot, stb.

Ujzeneművek. Rózsavölgyi és társánál újabb több magyar zeneműt jelent meg zongorára alkalmas. Ezek közt van a Rudolf trónörökös kedvelt dala, melyet Blaháné most felelevenített a nép-színházban, az „Erdők, mezők, vadligrék” — egy másik magyar dal társaságában. Ara 50 kr. „Négy eredeti magyar népdal” Murka Mudustól. Ara 80 kr. „Az én nótáim” csárdás Berényi Lajostól. Ara 1 frt. „Ez is csárdás” népdalokból összeszedte Nagy Zoltán.

A népszínházban március 22-ikén eredeti bohózat bemutatja volt. A szimuliumdalom e faja nálunk vajmi ritka, s még kísérlet sem igen történik vele. Bartók Lajos, ki mint költő, szimulium és élelapszerkesztő bir jó névvel, most e genreben tett kísérletet. Félgyeddig alkalmi a darab, a mennyiben a napi politikára vonatkozó célzások, ismert képviselőket ismert maszkjai, diák-kalpag stb. fordulnak elő e bohózatban, mely sehogysam akart állandó becsű alkotás lenni, csak tarkítása a szinpadí játéknak. Címe „Haluska Benedek” s a közönség, mely a „Bolond Istók” élelaptól olvassa, ismeri is ezt a nevet, mert a lapnak állandó alakja. Itt is mint korcs szereplő ur családijával, felvidékieken beszél, s nagyon rajta van, hogy az ő képviselője busásan megvegye azokat a jó szolgálatokat, melyeket ő, Haluska uram, a választások alatt tett. A bohózat meséje egyébiránt kicsiny, és sokféle epizodból van összeállítva, s többször élelpettel derültet.

A képviselőház buffetjében ismerkedünk meg Haluska Benedek urammal, több képviselővel, s a buffet egyik eleven hölggyel, kit Palmay Ilka nagy vidámsággal ábrázolt. Haluska Benedek (Németh József) feljön földszintű fiával a fővárosba s az országba buffetjében fölkeresi kerületének képviselőjét, Klopoczkyt (Szirmai Imre), a ki — az új választások küszöbén lévén — természetesen szívesen fogadja. Haluska belekapaszkodik a képviselőbe, bár ennek szerelmi találgatás kellene mennie s rúrház egy csomó komissziót, magának rendelt és fiának (Xenofon: Vidor Pál) miniszteri titkárságot kér. A képviselő hirtelenben be is mutatja egy ad hoc miniszternek, a ki különben gyorsíró s egy kézzel a boldoggá teszi Haluskát. A darab többi részét Haluska fiának szerelmi története és házassága egy budapesti házúr leányával (Helén: Hegyi Aranka) tölti ki, a melyet szintén a képviselő és barátai bonnyolítanak le és itúnek nyelbe. A képviselőház mellett el nem maradhatott az Orfeum sem, melynek a buffet-hölggy egyik csillaga esténként. Nagy derűvel fogadta a közönség, mikor a két primadonna, Pálmay Ilka és Hegyi Aranka egymás szinpadí szokásait utánozták. Az előadás elég jó volt, s a Konti által írt dalok tetszettek. A szerzőt a felvonások végén kiapták.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Kisfaludy-társaság március 27-ikén tartotta havi ülését, s az elnököl Gyulai Pál részvételével jelentette be Széher Mihály fővárosi ügyvéd elhunytát, ki fia halálakor 5000 forint alapítványt tett a társulatnál pályadíjakra.

Várady Antal székfoglalójával kezdődtek a felolvasások. Egy-felvonásos drámai költeményt mutattott be: „Krisztus az alvilágban”. A költeményt írt műnek tárgya Péter apostol I. levelének azon passzusán alapszik, mely Krisztusnak a pokorra leszállását érinti. A költeményt a nagy és díszes közönség hosszantartó éljenzéssel fogadta. Utána gr. Zichy Géza „Három hét Pétervárrig” című utirajzatát olvasta fel. Leírta utját Pétervárrig. Erősen változta Zichy Mihály festőművésznek lett látogatását, a ki elbeszélte neki egyes részleteket a borki katasztrófáról, kiemelve különösen a csári pár önfeláldozó magatartását, melyvel teljes 5 órán keresztül sárban, hidegben ápolta a sebesülteket, és addig nem távozott a katasztrófa színhelyéről, a fel sebesülteket mind el nem szállították. Mikor a felolvasó Pétervárról megtudta Rudolf trónörökös halálának híreit, első gondolata az volt, hogy abba hagy minden hangversenyt és haza utazik; a követésnél azonban arról értesítették, hogy hírtelen elutazása nagyon kellemetlen hatást tenne, inkább kérjen halasztást a csárnától a hangverseny megtartására. Mikor a csárné Zichyit kihallgatáson fogadta, az maga kérte őt, hogy tartsa meg a hangversenyt majd két hét múlva. A csárné fájdalmas, részvételtjes hangon beszélt a társalgás közben Rudolf trónörökös elhunytáról, és halálának okát találgatta. Zichy azt jegyezte meg, hogy nem tartja valószínűnek, hogy a trónörökös merényletnek esett áldozatul, mert Ausztriai-Magyarországban nem akadna ember, a ki ilyet elkövesse. Később társalgásuk folyamán a csárné megkérte őt, hogy majd azt a zeneművet adja elő, a melyet a gróf az ő anyjának ajánlott. Attért ezután a pétervári nevezetességekre, az orosz főváros zenei és képzőművészeti viszonyainak bírálására, majd a hangversenyre. Ugy a csár, mint neje nagyon szívélyes magaviseletet tanúsított vele szemben. Az érdekes részletekben gazdag felolvasást a közönség megőljenezte.

A természettudományi társulat márc. 28-iki ülésén dr. Klupáthy Jenő a léghajózásról érkezett s fejtette a kérdést, hogy vajon kormányozható-e a léghajó. Számos kísérlet kapcsán, az eddigi eredmények alapján, kimutatta, hogy a léghajó kormányozása a csavar segélyével meg van oldva és a további haladás csak a technika haladásától függ, de itt valószínűleg határ van szabva, a repülésről ne álmodozunk. Bemutatott kormányozható léghajót, repülő pillangókat, és végül kimutatta, hogy eddig csak egy repülő gép volt képes 10 percere mintegy 25 méter magasba emelkedni. Könnyű gőzgépek szerkesztése: ez a feladat; míg ez elérve nincs, repülni nem lehet. S hogy ezt elérjük, arra egyelőre nincs kilátás.

A földrajzi társaság márc. 28-iki ülésén Xantus János bejelentette, hogy Vadona János kolozsvári gyógyszerész, ki körülutazta a földet, nem sokára haza érkezik közel négy évig tartott utjából és számos jegyzeteket, gyűjteményeket hoz magával. Reményi Antal vendég nyugatafrikai utazásáról olvasott föl, ifj. Jankó János pedig Tóth Ferenc báró 1771-iki egyiptomi időzészéről elevevitett föl érdekes adatokat. Tóth „Emlékiratát” hat nyelven jelentek meg, s most magyarra is lefordította Jankó.

Tóth mint geográfus és hadmérnök ir Egyiptomról, s adatai fölötté érdekesek és becsesek. O volt az első, a ki azt állította, hogy Egyiptomban állott egykor a Pompejus oszlopa, s a rajta levő feliratok az oszlop történetét mondják el. Tóth volt a Szeuici csatorna első tervezője is. A tervet Musztafa szultán elfogadta, de végrehajtását az orosz-török béke létrejötte után egyre halasztotta. Musztafa elhunyt, az eszme, mely elvitáztatatlannul Tóth Ferenc bárótol ered, fennmaradt, de csak a jelen században valóította meg Lesseps.

Az orsz. régészeti társulat márc. 26-iki ülésén dr. Hampel József a népvándorlás egy érdekes emlékirát tartott előadást, a csornai arany diadémt mutatván be, melyet dr. Kunec Adolf csornai prépost küldött a társaságnak. Egyike az a népvándorlási korszak legérdekesebb és legértékesebb emlékeinek. Díszes aranytű, gazdagon kirakva keleti gránáttal, s valószínűleg Olaszországból való. A csornai ásatások alkalmával találták. Melyeket Lakner Ambrus premontrei tanár vezetett. Ezzel kapcsolatban dr. Török Aurél azt a csornai koponyát ismertette, melyen a diadémt találták. Azután dr. Szombathelyi Ignác érkezett Magyarországi területének benépesítéséről, az őstörténeti adatok kombinációjára utján mutatva, hogy hazánk területét az alpok oldalán lakó atlantidák ágai: a japodok és ősi illyrek, továbbá a kelták, dákok, germánok és jászok lakták régebben. Az ülés elején Pulszky Ferenc elnök Rómer Flóris elhunytát jelentette be.

A protestáns irodalmi társaság megalakult. A szerveződé közgyűlése márc. 24-ikén sokan gyűltek össze a budapesti ref. iskola-épület dísztermében. Az unitárius kérdés, mely a megalakulást késleltette, elnyugodott, a közgyűlésen szóba sem hozták. Az alakuló közgyűlés b. Vay Miklós és b. Prónai Dezső elnökléte alatt folyt le.

b. Vay Miklós rövid és meleg megnyitó beszéde után Szilinszky Mihály, mint a végrehajtó bizottság titkára változta az új irodalmi társaság történetét. A kezdet nehézségei — a mi az anyagiakat illeti — máris tulesett, a mennyiben pártoló, alapító, rendes és segélyző tagjainak száma máig 562 van s az ezekről esedékes összeg mintegy 4000 frta rug. b. Prónai Dezső szölt ezután. A társulat létrejöttével némi aggályok merültek fel, — ugymond — ma azonban a társulat ügyei kedvezően állának, mert meggyőződéssel lett az az elv, hogy a protestáns hitfelekezeteknek azt kell keresniük, a mi egyesít, s nem azt a mi széthúz. Az egyesítő kapocs az a legmélyebb tiszteltetés, a mely b. Vay elnök iránt átalános. A gyűlés minden jelenlevő tagjának okajását fejezi ki, midőn fölkeri. fogadná el az örökös tisztelteti elnöki tisztelet, (Hosszantartó zajos éljenzés.) Vay Miklós br. legnagyobb örömeinek adott kifejezést, hogy az a két rokon hitfelekezet, a mely eddig mégis elválva élt egymástól, most egysülve fog működni, a följajlótt tisztelet elfogadja (Zajos éljenzés.) Balogh Ferenc debreczeni tanár, szép beszéd kíséretében, a társulat megalakulását létesítő végrehajtó bizottságnak mondott általános helyeslés közben köszönetet. Végül Kiss Albert amaz indítványát, hogy a választás tagjai a vidékiekkel 50-re egészítsék ki, a legközelebbi közgyűlés teendői közé sorozták. A választás eredménye a következő: Szász Károly elnök, Radvánszky Béla b. másodelnök, Szilinszky Mihály titkár és pénztárnok, Darányi Ignác dr. ügyész. Ezután a választmányt alakították meg, melynek a fővárosból 20, vidékről 30 tagja van.

MI UJSÁG.

Az udvar Budapest. A királyi család meghoszabbította budapesti időzését, s még áprilhavának első részét is itt tölti. A királyi család folyvást a legnagyobb visszavonultságban él. Erzsébet királyasszony sokat szenved a legutóbbi nagy csapás

sulya alatt s ez káros visszahatással van egészségére. A királyasszony idegrendszerét az időjárás is befolyásolja s e mellett az a hír, hogy anyja, Ludovica bajor hercegnő súlyosan megbetegedett, kedélyén mély nyomokat hagyott. Mária Valéria főhercegnő márc. 25-ikén völgyével, Kornis Mária grófné társaságában, a zugligrébe ment, hol a kirándulók két órát töltöttek a szabadban. Ferencz Salvator főhercege, harmadfél napi itt időzés után, este visszautazott Bécsbe. A királyné naponkint több óráig tanul görög nyelven, s öt hónap alatt oly előmenetelt tett, hogy nehézség nélkül beszél új-görögül. A legújabb megállapodások szerint a királyi család Budapestről Ischlbe utazik s itt a legcseedsőbb visszavonultságban tölti a nyaghetet. Bécsben ez idén elmarad a nagyesztőtörki lábmosság szertartása. Ischlből a királyasszony husvét után Wiesbadenbe utazik, hol az udvari hivatalnokok fáradozásának megkerült olyan villát találni, mely teljesen megfelel a célának s meg van óva a külvilág zajától, mely káros hatással lehetne a királyasszony egészségére. Wiesbadenben a királyné Metzger tanár utasításai szerint a massage-gyógymódot fogja használni.

A belga királyi család. Ápril elején Henriette királyné s leánya: Klementina hercegnő Stefánia főhercegeasszonytól fogják töltöni a nyaghetet s a husvétünnepet Miramareban. Ápril 8-án indulnak és Strassburgon, Münchenen és Salzburgon át mennek. Csak ápril végén térnek vissza Brüsszelbe látogatást tesznek majd Turinban is Aosta hercegnél és nejeinél, hol találkoznak a fiatal olasz trónörökösökkel. Lipót belga királyról azt írják Brüsszelből, hogy a meyerling katasztrófa nagyon mélyen megrendítte; mikor Bécsből a temetésre haza érkezett, komolyan megbetegedett s állapotában lassu a javulás. Feltűnően sápadt s szenvedőnek látszik még most is.

Francia vélemény Rudolf trónörököséről. A francia „Revue géographique” márciusi füzetében Louis Drapeyron földrajzi író bemutatja Rudolf trónörökösnek „Az osztrák-magyar monarchia írásban és képbén” című művét. A bevezető sorokban ekként emlékezik meg az elhunyt trónörököséről:

„Egy kiterjedt birodalom örököse talán először indult oly szellemi irányban, mint Rudolf. A múlt század filozóf császáriját után Európának kilátása volt egy császári geográfusra. Egyébként ez nem lehetett meg bennünk; hiszen Rudolf veje volt II. Lipótnak, a geográfus királynak s fia egy oly uralkodónak, a ki a munkát megbecsülte.” Drapeyron aztán röviden megemlékezik Rudolf korábbi műveiről s így folytatja: „Ausztriai-Magyarország kötötte volna le nem sokára teljes figyelmét. Ez országok alapos tanulmánya nem a legjobb előkészület volt-e egy fejedelmi sarj számára, a ki arra volt bízva, hogy egykor egy kiterjedt birodalom s különféle nép fölött uralkodjék?” Drapeyron előjára továbbá a trónörökös munkájának tervezetét, részleteit a már megjelent füzeteit, megemlíti, hogy a király a mű befejezését, Stefánia trónörököséé védnöksége alatt, elrendelte. Ismertetését s szavakkal végzi: „Ez lesz az a méltó emlék, melyet az örvény emelkedett szellemű, fenséges férjének állíthat.”

A trónörökös levelei. Rudolf trónörökösnek egyesekhez intézett leveleiből sok jellemző részletet közölnek. A megboldogult trónörökös számos levelet intézett Brehm Alfrédhez, az elhunyt természetudshoz, ki az állatvilágnak volt alapos ismerője. Most e levelekből is közölnek egyes részleteket.

Ezekben a trónörökös többször megemlékezik egész szerényen a maga irodalmi munkásságáról s nemes idealizmussal a tudományról. Fölvilágosult s férfias gondolkodását legjobban jellemzi az a levél, melyet 1878 évi május 26-án írt Brehmnek. Rudolf trónörökös ugyanis gyakran küldögetett a lapoknak kisebb cikkeket is, névtelenül. Egy ilyen cikkről így nyilatkozik levelében: „Számzándékkal igitartam meg a cikkeket, hogy ne juthasson eszébe senkinek, hogy én írtam. Ellenkező esetben az a lap, mely soha sem mulasztja el az alkalmat, hogy a legbizelgőbb frázisokkal halmozzon el, most sem hagyta volna el az efféle.”

A Széchenyi-lakoma. A nemzeti kaszinó Széchenyi-lakomája az idén az országos gyász miatt csak e hó 24-ikén ment végbe. Széchenyi-serlegével Szilágyi Dezső képviselőnek kellett volna áldomást mondani, de Szilágyi gyengélkedése miatt nem vehetett részt a lakomán, s gr. Károlyi István, a kaszinó igazgatója mondott rövid fölköszöntőt a serleggel kezében, és

a meghalt trónörökös emlékének adózott kegyeletes szavakban. Így szólt:

„Ugy vélem, nem vétek a kegyelet érzete ellen, ha e nap, mely boldogult Széchenyi István emlékeztetőnek szokott kizárólag szentelve lenni, leróva a kegyelet adóját szemben ő vele, arra kérem fel önöket, hogy elbucsuva a legnagyobb magyar sirjától, egy második, alig benőt sirhalomhoz zárunkokoljanak velem, melyben az pihen, ki Magyarországnak nagyreményű, szép jövőjét személyesítette. Bármint borong is a képletet e sirhalom felett, nálunk, magyaroknál emléke örökre szélesforra marad azon végső kívánságával, melyben Isten áldását kérte le imádtott hazánkra. Az érzést, melyből e kívánság fakadt, ismerté föl benne a nemzet, és mert felismerte, viszonzta szemben ő vele, határt nem ismerve! A legnagyobb magyar és az, ki a magyaroknak a legnagyobb vesztése, egy érzésben egyesültek és váltak felelősségtelenné a nemzet előtt: s ezért legyen (e nap mindkettőjük emlékének szentelve; egyesítsük őket örök halánk érzete kifejezésében, kik e nemzet iránt szeretben úgy is velünk egyek valának! Fűzzük a legnagyobb magyar emlékéhez a királyi emléket! Meghatva koczintottak az egybegyűltek. A lakomán ott volt Tisza Kálmán miniszterelnök, Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Szapáry Gyula gróf, és még sokan a kaszinó urai közül.

A képviselőház zajos ülései véget értek. A márc. 26-iki nagy szavazások volt az utolsó mozgalmas ülés. A híres 25-ik pont elfogadása óta a képviselőház padjaiban sok a hézag. A képviselőház körül nincsenek többé rendőrök, nincs csoportosulás, üresek a karzatok. A tárgyalás gyorsan megy. A márc. 28-iki ülésben már az 50-ik pontra került a sor. A véderő-törvényjavaslat helyett a lapok a miniszteri változásokkal foglalkoznak. A közelebbi napokra, a mint a véderő-törvényjavaslat be lesz fejezve, három új miniszter kinevezését várják. Biztosnak mondott hírek szerint Wekerle Sándor államtitkár pénzügyminiszter, Szilágyi Dezső igazságügyminiszter lesz, s gr. Szapáry Gyula kereskedelmi miniszter gr. Széchenyi Pál helyett.

Arany szobrárt is itthon fogják önteni, mint Deákét. Turbain és fia bécsi híres ércöntők Újpesten állítottak ércöntő gyárat, s az Arany-szobor bizottság velök kötötte meg a szerződést, mely szerint a szobornak 1892 őszére készen kell lenni. Talapzatul is hazai márványkővet ajánlottak a bizottságnak, mely Haraszti, pestmegyei községből került ki, továbbá egy külföldit, a melyet Salzburgban, Untersberg mellett bányásznak. A bizottság, a meghívott Krenner József szakértővel együtt, beható vizsgálat alá vette a két márványfajt s bár a nézetek eltérők voltak, sokan pártolták a haraszti márványt. Ez ha talán nem is oly melegszerű, mint a másik, művészeti szempontból még alkalmasabb amannál. Minthogy Ybl Miklós az ülésen nem volt jelen s a bizottság az ő, mindenesetre illetékes véleményét nem akarja mellőzni, véglegesnek csak Ybl meghallgatása után döntenek e kérdésben.

Rökk Szilárd újabb alapítványai. Rökk Szilárd halála után ama csomagok közül, a melyeket ő a polgármester kezébe még életében letett, kettő felbontatlanul maradt, mert e csomagokon az örökhagyónak az a rendelkezése állott, hogy azok csak halála után félévvel bontandók fel. E félév most letelet, minél fogva a két csomag felbontása megtörtént. A felbontásnál jelen voltak: Kammermayer Károly polgármester, a tanács két tagja, a tisztí főügyész s az örökhagyó testvére, Rökk Pál. Az egyik csomagban tíz darab pesti hazai első takarékpénztári könyvecske volt mindössze 57.155 forint betétü összeggel. E betéti könyvek az időközben felszaporodott kamatokkal ma legalább 90.000 frt értékét képviselnek. Ez összeggel az örökhagyó két alapítványt tett és pedig olyképen, hogy 40.000 frtból s annak időközben felszaporodott kamataiból a közszéki szeretetközösség részére alakítandó egy alapítvány; 20.000 forintból és ennek kamataiból pedig elemi iskolai ösztöndíj-alap alakítandó, melyből egy-egy ösztöndíj összege 40 frtnál csekélyebb ne legyen. A második csomagban nyolcz darab pesti hazai első takarékpénztári könyvecske volt 30.700 frt betétü és egy 1575 frtról szölt zálogházi kölcsönkötvény. Ezen mindössze 32.275 frtra rugó tőkeösszegeből a fővárosi tisztviselők és szolgák öregei és árva javára alakítandó alapítvány; míg a tőkeösszeget kamataiból, a melyek minthogy e takarékpénztári betétek még a 70-es évek elejéről származnak, a tőkeösszeget jóval felül fogják haladni, a jó magyarisleti, hiszesség cselédek jutalmazására lesz egy külön alapítványt alkotandó. Az alapítványok kezelését Rökk Szilárd a tanácsra bízta.

Százezer forint adomány. Soós Gábor hajdunánási ügyvédnek és volt országos képviselőnek, a ki a debreczeni ref. főiskola számára 50 ezer frt, a haj-

dunánási ref. gimnázium számára pedig 30.000 frt, majd ismét 20.000 frt alapítványt tett, a magyar tanügy érdekében tanúsított ezen több rendbeli nagyságú jótékonykodásait most köszönetét nyilvánítja a közoktatási miniszter.

Magyarok Skóciában. Edinburgból írják: A magyar szultés „hegedűkirály”, Joachim időzött a skót fővárosban, ki évenként hangversenyt szokott ott tartani a filozófiai intézetben. Az idén a művész barátai és tisztelői szép ünnepélyvel ülték meg a Joachim ötven éves jubileumát. A lakomán az intézet nevében Lichtenstein György, a ki szintén magyar ember, köszöntötte fel a művészt, kiemelve, hogy büszkén vallja magát azon ország fiának, mely egy Lisztet s egy Joachimot adott a világnak. Joachim meghatottan válaszolt a beszédében szeretettel emlékeztet meg magyar hazájáról. Tán sehol sem uralkodik oly szeretet a népeze iránt — mondá — mint Magyarországon és Skóciában. Ez mindenesetre a magyar és skót népdalok édes harmoniaiból magyarázható. Beethoven magyarbecsülte a skót zenét, Brahms rajong a magyar népdal pompás hangjaiért. Joachim a zenekedvelők edinburgi társulatának éltesével fejezte be beszédét, mely után Lichtenstein magyar költeményt, Vörösmarty „Főti dalát” szavalta el. Lichtensteinnek a vers dallamát is elő kellett adnia, melynek refranját az egész társaság vele énekelte.

Károli Gáspár emléke. Az első magyar bibliafordító, Károli Gáspár sirja jeltelenül áll az abaumegyei gőnczi temetőben. Református egyház körökben mozgalom indult meg, hogy a sir fölé díszes emléket állítsanak. A gőnczi presbiterium 100 frtot ajánlott fel a kegyeletes célra. Sárospatakon Füzy János buzgólkodik az eszme érdekében, míg Budapestén Szóts Farkas, a „Protestáns Egyházi és Iskolai Lap” szerkesztője indított gyűjtést az emlékalpra.

A szent-Istvánnapi nagy lövészverseny-díj. A jövő évben, 1890-ben lesz az első fölúttatás Budapestén a 40.000 frtos nagy díjra, melynek sorsa mindig Szent-István ünnepén dől el. A versenyző paripák bejelentésének határideje most mult el. Németszágból 12, Olaszországból két nevezés érkezett. Angolországból és Franciaországból senki sem jelentkezett.

Igazítás. Thaly Kálmánról a „V. U.” mult heti számában közölt egyik adatunk némi helyreigazítást igényel, a mennyiben igaz ugyan, hogy Csepén született, de ez akkor nem Esztergom, hanem Komárommegyehez tartozott.

A kalotaszegi varottas meleg és megérdemelt pártfogásra talált. Legújabbban Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a Pentey József és Szentgyörgyi Lajos szerkesztésében megjelenő „Kalotaszegi Varottas-Album” (Régi magyar himnusz, minták gyűjteménye) vállalatát élyezésére 500 frtot engedélyezett, egyuttal pedig kiltatásba helyezte, hogy ezt a munkát, mint a nőiparktatás előmozdítására s főleg az ipartanítók képzésénél használandó eszközt, a II. füzet megjelenése alkalmával ajánlani fogja az érdeklét iskoláknak. Az album füzetenként 60 krral megrendelhető a szerkesztőknél B.-Hunyadon.

Előfizetési fölhívás.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése március végével lejár, fölkerjük az előfizetés melőbbi megújítására, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

Negyedévre (ápril—június)

A Politikai Ujdonságok 1 frt 50 kr.
A Politikai Ujdonságok „Világkrónika”-val együtt 2 —
A Vasárnapi Ujdonság és Politikai Ujdonságok 3 —
A Vasárnapi Ujdonság és Politikai Ujdonságok „Világkrónika”-val együtt 3 • 50

Félévre (ápril—szeptember)

A Politikai Ujdonságok 3 frt — kr
A Politikai Ujdonságok „Világkrónika”-val együtt 4 frt —
A Vasárnapi Ujdonság és Politikai Ujdonságok 6 frt —
A Vasárnapi Ujdonság és Politikai Ujdonságok „Világkrónika”-val együtt 7 frt —

A „Politikai Ujdonságok”-hoz „Magyar Gazda” czim alatt két hetenként megjelenő gazdasági lap van csatolva, s ezenfelül rendkívüli mellékletekkel bővítve a lapnak eddig is hetenként másfél s minden második héten két nagy ívre terjedő tartalma, mely a Politikai Ujdonságokat az ideig is a legnagyobb és legértelmesebb politikai hetilappá tette.

A „Vasárnapi Ujdonság” újabb „Női munka és divat” című új rovattal s jelentékenyen bővített tartalommal jelen meg.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a „Világkrónika” című képes heti közöny, mely hetenként egy íven s számos képpel illusztrálva jelen meg.

Lapunk kiadó hivatala a „Pesti Hirlap” című, pártszínezet nélküli politikai napilap kiadóhivatalával oly egyezsége lépett, hogy az ápril-

lis hóval kezdődő évnegyedtől fogva azok, a kik e két lapot együtt rendelik meg, kedvezményes áron fizethetnek elő, és pedig:

A Vasárnapi Ujdonság a „Pesti Hirlappal”:

Égész évre	21 frt — kr.
Félévre	10 • 50 •
Negyedévre	5 • 25 •
Egy hóra	1 • 80 •

T. előfizetőink szíveskedjenek az előfizetés megújításánál, vagy a „Világkrónika” megrendelésénél czimzsalagukból egy példányt a posta-titkárnak ragasztva beküldni, a minden reklámját és egyéb a szűkebb körre vonatkozó közleményeket a kiadó-hivatalhoz küldeni.

A Vasárnapi Ujdonság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala. Budapest, egyetem-utca 4. sz.

A mai mellékletünkre különösen felhívjuk t. előfizetőink figyelmét. A korincai nagy hírnévként örvendő ásványvíz fénys erejénélgyal alkalmaztatik a gyomor bel- és aranyeres bántalmak ellen. Kiváló orvosságnak, ugymint: dr. Korányi, dr. Kéti, dr. Luminitzer és dr. Stiller egyetemi tanár és számos tekintélyes orvos a legjobban ajánlják. Borral is élvezve rendkívül ádító ital. Maga a gyógyhely hazánk legelőkelőbb fürdői közé tartozik, évről évre látogatottabb lesz, és esin, valamint a berendezés tekintetében a külföldi fürdőkkel bátran kiállja a versenyt.

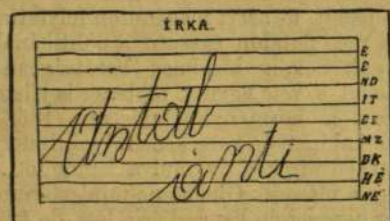
HALÁLOZÁSOK.

Baigent, az angol politikai élet egyik kitűnőisége, a szabadelvűség harczosa, őnzetlen hazafi és szilárd jellem, meghalt, 78 éves korában. John Bright atyja gyáros volt s tizenöt éves korában ő is atyja irodájába lépett, de azért magánúton folytatta tanulmányait s még fiatalon egészen a politikának szentelte magát. Sokáig bizalmas barátságban állott Gladstonennal s vele együtt többször is jelentékeny része jutott a kormánybuktatásban. 1868-ban a Gladstone-kabinetben kereskedelmi miniszterré lett, de betegeskedvén, két év múlva lemondott. 1880-ban pedig, a második Gladstone-miniszterteriumban a Lancaster hercegegy kancellárja lett, de 1882-ben, Alexandria bombáztatása után, ismét csak lemondott, mert nem helyeselte a kormány egyiptomi politikáját. Később különben egészen megszakadt John Bright és Gladstone barátságá. Az ir később választás őt öket. Gladstone az irek pártjára állott, John Bright pedig ellenzte Gladstone politikáját. A kiváló férfi halála Angliában méltán kelt általános részvétet.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Szalóki Szeher Mihály, a fővárosi ügyvédi kar egyik legjelese régi tagja, ki mint a városi törvényhatóság tagja is sokat fáradozott, 76 éves korában. Már évek óta visszavonultan élt, mióta egyik fia, az irodalomban is szép reményeket keltő Árpád még fiatal korában meghalt, kinek emlékére a bánatos atya alapítványt tett a Kisfaludy-társaságnál. — RADOSAY FERENCZ, a budapesti Józsefváros volt kerületi előjárója, a kerület népszerű embere, 76 éves. — ORRÁN JÁNOS, földbirtokos és városi főkapitány, 1848. 49-iki honvédfőhadnagy, a hatvanas években orsz. képviselő, élete 64-dik évében, Csik-Szeredán. — TRILER FERENCZ kanonok, czimzetes apát, aranyismer pnp, 79 éves, Besztercebányán; u. o. STRAKONICZYK KÁROLY birtokos 62 éves. — KERAUCH DÁNIEL, köztiszteltetés él év. lelkész és esperes, 76 éves, Sándorfalván. — RADOS VINCEZ, egri kir. törvényszéki irodagazdát, 53 éves. — NAGY ALAJOS, a budapesti piarista rendház tagja, 40 éves, Budapestén. — ANDRÁSSY JENŐ, nagy-kállói áll. főreáliskolai rendes tanár Nagy-Kállón. — BORNEMISSZA GYULA földbirtokos, Bornemissza István országgyűlési képviselő és neje, Ragályi Gizella legidősebb fia, 24 éves Berzétén. — HUMMER SÁNDOR, nyug. alezredes, ki a sofőrinoi csatában tanúsított vitézségéért a vaskorona-rendet kapta, 75 éves, Szepes-Váralján. — HEILLER FERENCZ, czimzetes püspök és pozsonyi plébános, 78 éves korában. Sokoldalú műveltségű ember volt, de a hazafias tevékenységtől mindig távol tartotta magát, s következtetés maradt azokhoz az érzelmekhez, melyekkel a szabadságharczlevezetést mint győzelmet, s „Haynaut, Windischgraezset és Jellasiost mint három csillagot” üdvözölte a templomi szószékéről; a pozsonyi plébániát és kanonokságot Haynautól kapta, a német szellemet egyházi körében haláláig ápolta Pozsonyban. — URZSINYI GUSZTÁV, nyug. póstatiszt Békés-Csabán. — DR. SZCZESI EMIL, debreczeni fogorvos, Monte-Carloban, hol gyógyulást keresett. — HARAGOS SÁNDOR, plébános, 68 éves, Fehértón. — SCHMIDT ENDRÉ, városi tanító, 58 éves Érsek-Ujvárt. — DR. DÉGEN IGNÁCZ, nyug. katonai főőrtörzsróv, 70 éves, N.-Váradon. — FARKAS JÓZSEF, pozsonyi könyvnyomdász, a ki a forradalomban a pénzügygyomdában volt alkalmazva, Pozsonyban. — JEKELIUS KÁROLY, nagykerekedő, 68 éves, N.-Szebenben. — VARGA ISTVÁN, tápi plébános és kerületi esperes, 52 éves, Tápión. — BRUNNEN SÁNDOR, előkelő aradi iparos, régi honvéd, Aradon. — KESZI HAJDU LAJOSNÉ, szül. Sima Mező Lidia, Kisújszállás érdemes tanárjának, a lapunk régi levelezőjének neje, élete 78-ik s boldog házassága 33-ik évében, kit széleskörű rokonság is gyászol.

BATIZFALVY ISTVÁNÉ, szül. Tóth Jozefa, a budapesti evang. főgimnázium tanárának neje, 62 éves. — HAGENMACHER HENRIKÉ, szül. Liechth Mária, a fővárosban ismert nagy földtulajdonosának neje, 55 éves. — ÖZ. SZILVÁSI MIKLÓSÉ, szül. Gedő Anna, a kolozsvári társaskörök egyik tisztelt hölgye, 73 éves, s nagy kiterjedésű rokonság, a gr. Wass, b. Kemény, és Petrichevich-Horváth családok gyászolják. — PAULAY MÓRNÉ, szül. Festetics Luiza grófnő, 44 éves, Ungvárott. — ÖZV. BENZUR TERÉZ, Sopron városának egyik jótékonyaságáról általánosan ismert matrózája, 89 éves, ki Áranygyében Alsó-Kubin mellett saját költségére egy protestáns templomot is építtetett és több protestáns iskolában tett ösztöndíjakat. — ÖZV. OTTRUBAY KÁROLYNÉ, szül. Hrubay Jozefa báróné, Ottrubay Károly aradi törvényszéki elnök édes anyja, élete 73-ik évében, Aradon. — MAGYAR GÁBORNÉ, szül. Kegyes Julianna asszony, Magyar Gábor földbírtokos és városi képviselő neje, 54 éves, Debreczenben. — BOTTKA BÉLANÉ, szül. Kinczay Franciska, 66 éves, Aranyos-Maróton. — KERNER PÁLNE, szül. Kelemen Málin, honvédszállás és szászálparancsnok neje Debreczenben, élete 23-ik évében. — CSÉKÉY FLÓRISNÉ, sz. Szilassy Gabriella Lévián, élete 46-ik évében. — ÖZV. POLGÁR BOBBÁLA, a tisztviselői hitelintézet és takarékpénztár igazgatójának édes anyja, Bécsben. — FARKAS ANTALNÉ, szül. Nürsdán Janka, reáliskolai tanár neje, Szegeden. — ÖZV. FÁBIÁN HERMANNÉ, szül. Brill Sároka, 45 éves, Budapest.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 11. számában közölt képtalány megfejtése: 'A milyen a mosó, olyan a törölköző.'

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

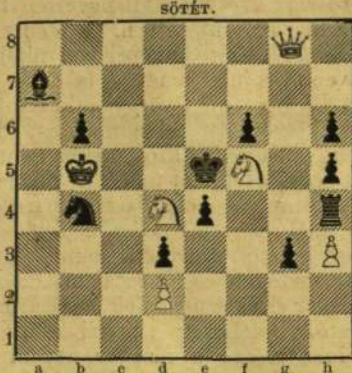
A. B. A kijavítottak köszönettel vették s közlőnk közé soroztuk. Az újnak szeméje szép — de két első versszakán nagyon is elött cefiztől. Ismeri bizonyosan Arany Jánosnak a modern természetesen eszmék s elméletek verse foglalkoztat szatirizáló versét? R. Gy. hoz. Imádkozni ne felejtse! Múltány-lást érdemlő kísérletek; de annál még nem többek. A felebarát. Szatirai genréknek mondható s alap-esszéje, a tettekben nem nyilatkozó nagyszájúság, ha nem is új, de jó. Kivétel azonban kissé nehézkes s a rajzban sok a részint felesleges, részint az egészbe

kellőleg be nem olvasott vonás. Megérdemelné, hogy a szerző ebből a szempontból átdolgozza.

Sz. Keresztur. O. A. Nem.

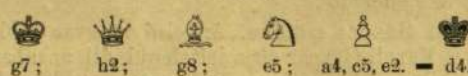
SAKKJÁTÉK.

1539. számú feladvány. Schuster Zs.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

1540. számú feladvány. Fuss O.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

HETI-NAPTÁR, március—április hó.

Nap	Katolikus és protestáns	Görög-Órosz	Iraklita
31. V. F. Lactare	F. Amos	19. A. Bajt 4 v.	28
1. H. Hugo pk.	Teodóra	20. Szabó. vtk.	29
2. K. Paul. Ferencz	Teodózián	21. Jakab az ifj.	1 Nisan
3. S. Richard pk. v.	Krisztján	22. Vazul vt.	2
4. C. Izidor pk. e. a.	Ambrus	23. Nikon	3
5. P. Ferr. Vincze	Maxim	24. Zakariás hr.	4
6. S. Cölestin pp.	Ireneusz	25. Gy. o. B. A.	5 S. Mez.

Holdváltozások: 1. Első negyed 8-án 3 óra 3 p. d. u.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. egyetem-tér 6. szán.)

A gyógyszerrel való visszaélés oly általánosan elismert tény, mely az ember természetéből s életfontartási törekvéseiből könnyen kimagyarázható. Csak az és a tényleg valótlanságok ellen irányulnak jogosan az orvosok támadásai. Mindig meg kell különböztetni, hogy mely gyógyszerrel van szó. A már évek óta fölmerült szerek közt bizonyára még megközelítőleg sem dicsekedhetik bármelyik oly sikerrel s ajánlatokkal, mint a Brandt Rich. gyógyszer, svájci házidobosok, mindig figyelembe veendő a 'Rich.' (Brandt) keresztnév.

valódi, Brandt Rich.-féle svájci labdacok kellemes, biztos ártalmatlan és olcsó házi szer, a mely jogosan megérdemli a legjobb ajánlást. Egyes irigyekedők által tehát ne engedjük magunkat visszatartani attól, hogy kísérletet tegyünk velők. Brandt Rich. gyógyszer svájci labdacai dobozonként 70 kr. kaphatók a gyógyszerárakban, mindig figyelembe veendő a 'Rich.' (Brandt) keresztnév.

PARIS Egyik Nevezetessége

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Kérjük

a nyári évad 591 legújabb mintarajzot tartalmazó nagy illusztrált Catalogusát. Szétküldése ingyen és bérmentve kik bérmentesített levelekben kéri az alanti czégtől

JULES JALUZOT & Ce

PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps oriasi raktárán levő szövetek mintái, árát és fajt lehetleg meghatározni keretik.

Expediitio a világ minden országába. Árulküldeményre nézve a feltételek a Catalogusban találhatók.

Tolmács minden nyelven látogató közönségünk rendelkezésére.

Kwizda köszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszér

csúsz, köszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjeggyel. — Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárában.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Naponkénti postai szétküldés a fő-lelet által: KWIZDA FERENCZ JÁNOS, osztrák cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerár Korneuburgban, Bécs mellett.

EGYETÉRTÉS

Lengyel módra készített

narancs-pálinka.

Fach Gedőné gyártmánya Badacsonyan

0.2 literes üvege 40 kr.

Főraktár Brázy Kálmánnál Budapest, Muzeum-körút 23.

Polak węgier ówa uratanki Jak do szabl tak do szablanki

Kitűnő és olcsó bekerítési anyag: legelő, gazdasági telepek, kertek, vadaskertek, vasutak, stb. számára.

Aczel-tűskés-kerítés-sodrony

FELTEN és GUILLEAUME szabadalma.

Kitűnő és olcsó bekerítési anyag: legelő, gazdasági telepek, kertek, vadaskertek, vasutak, stb. számára.

Főraktár: Kollerich Pál és Fia

es. és kir. udv. szállítóknál BUDAPESTEN IV., Ferencz József-rakpart 21.

Arjegyzék és minták ingyen és bérment. küldetnek.

ELSŐ MAGYAR ALTALANOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN

Kiadások.	Hamiszerjegyek évi zárszámla 1888. évi december 31-én.	Bevételek.	II. Életbiztosítás.	III. Jégbiztosítás.	IV. Egyéb bevételek.
I. Tűzbiztosítás.	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000
II. Szállítvány-biztosítás.	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000
III. Jégbiztosítás.	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000
IV. Egyéb bevételek.	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000

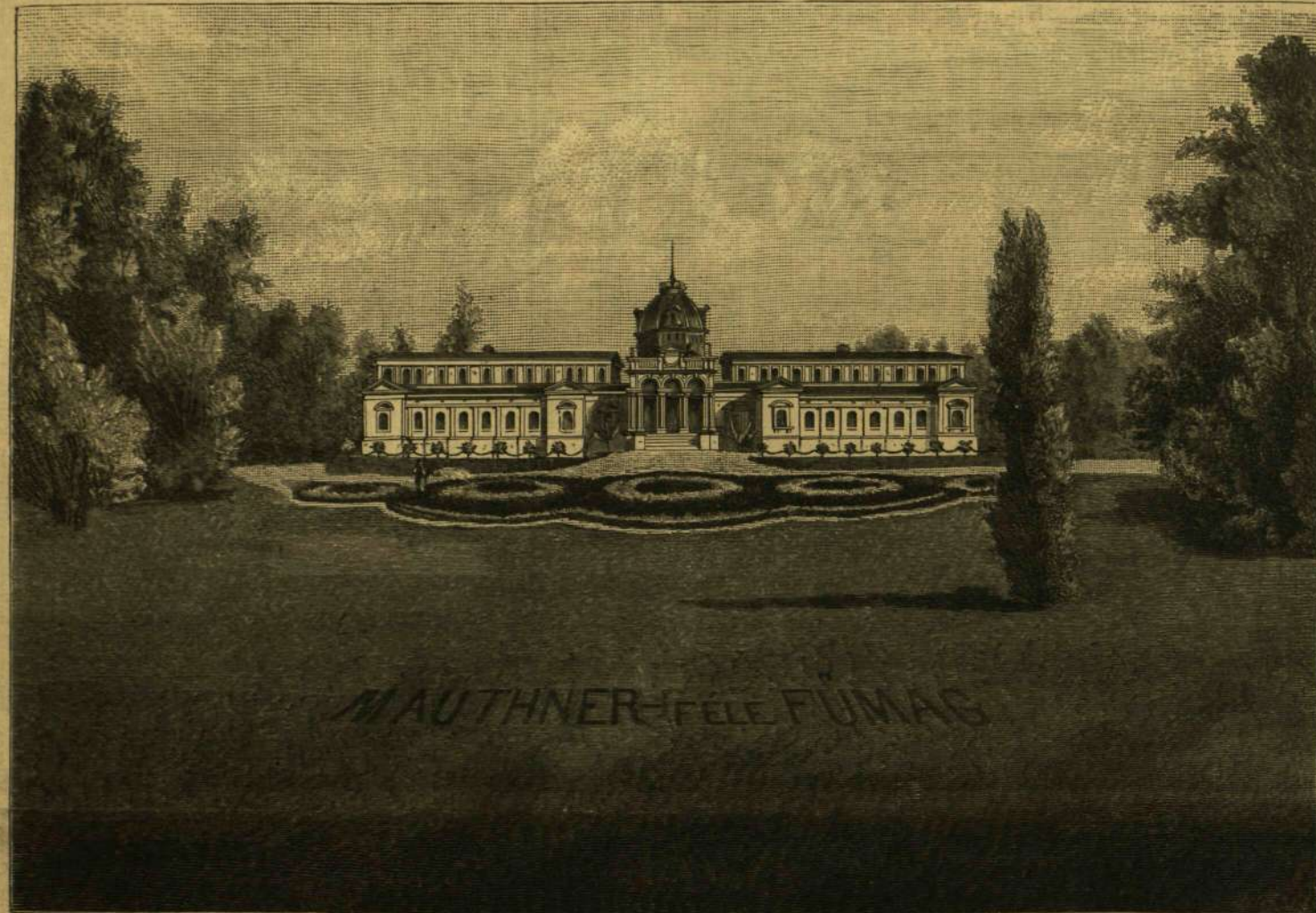
Kiadások.	Huszonhatodik évi zárszámla 1888. évi december 31-én.	Bevételek.	II. Életbiztosítás.	III. Jégbiztosítás.	IV. Egyéb bevételek.
I. Tűzbiztosítás.	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000
II. Szállítvány-biztosítás.	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000
III. Jégbiztosítás.	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000
IV. Egyéb bevételek.	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000	1887. évi nyereség-számla: maradvány 1000000

Budapest, 1888. december 31-én.
Pez Vilmos, elnökt. osztályfőnök.
A fenti számlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek, és azok egyet-egy tőlel a feli- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtak.
Budapest, 1889. március hó 14-én.

MAUTHNER ÖDÖN

MAGKERESKEDÉSE

JÓZSEF FŐHERCZEG Ő CS. ÉS KIR. FENSÉGE UDV. SZÁLLÍTÓJA.
Budapest, koronaherczeg-utca 18. szám.

Margitszigeti parkrészlet, Mauthner-féle margitszigeti fűmaggal begyepesítve.

MAUTHNER-FÉLE

MARGITSZIGETI FÜMAGKEVERÉK.

Már az évek hosszú során át kizárólag csak én szállítom a margitszigeti parkirozások számára való összes fűmagvakat és bátran ajánlhatom ezen a legalacsonyabb, legfinomabb levelű és legtartósabb fűmagvakból álló keveréket mint létező legkitűnőbbet.

100 kiló 70 forint — 1 kiló 90 kr., azaz 10 kilón alóli mennyiségnél 90 kr-ért, 10 kilón felülénél 70 kr-ért számíttatik kilója.

14. SZÁM. 1889.

BUDAPEST. ÁPRILIS 7.

XXXVI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre — 3 *
Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott vidékij is eszandó

JOHN BRIGHT.

1811—1889.

ANGLIÁBAN egy valóban nagyinak nevezhető államférfiúnak érdemekben és sikerekben gazdag élete pályája ért véget március 26-án. John Bright, a puritán jellemű quaker, a népszabadságnak fennkölt lelki apostola, hazájának az osztályuralom bilincseiből egyik föl-szabadítója s a szabadelvű reform-mozgalmak vezére életének 78-ik évében elhunyt, megsirattva nemzetétől, tisztelettel kísérve sírjába még ellenfeleitől is s megérdemelve, hogy a szabadság igaz barátai, bármily nemzethez tartozzanak, áldással emleghessék nevét.

John Bright életét és nyilvános pályáját hivatalos tollból ismertette a Vasárnapi Ujság 1872-iki évfolyamában, úgy, hogy ez uttal elég a kiemelkedőbb részletekre szorítva s azokat az újabb adatokkal kiegészítve áldozunk emlékének.

John Bright 1811-ben Lancashireban született, hol atyja jómódu gyapjuszövő gyáros vala, ki világos észszel s nagy élettapasztalattal vezette be fiát már kis korában a legfontosabb politikai kérdések ismeretébe. A gyermek John Yorkshirban végzé iskoláit s atyja üzletébe lépve, közvetlen tapasztalásból kezdé ismerni az 1816-ban behozott gabnatörvénynek (Corn-Law) végtelenül káros hatásait, különösen a kevésbé vagyonos osztályokra, melyeknek a gabonára vetett behozatali vám nem csak kenyerét drágította meg, de tisztas megélhetésüket is alig tette lehetővé. Miután Bright 1833—35-ben Európában, Egyiptomban és Palaestinában tett tanulmányutjából visszatért, megismerkedett Cobden Rikhárdal, egy manchesteri kereskedővel, kit utóbb szülővárosá aldermannak választott. Ekkor szövődött a két nagy szellem között az a hatalmas szövetség, mely hadat üzenve az avult állapotok, az osztályuralom akkor még hatalmas, mondhatni mindenható rendszerének, végre is győzedelmesen kelt ki a nehéz küzdelemből. Bright, ki korán nősült, 1841-ben elveszté első nejét, Priestmonk Erzsébetet, ki szintén buzgó quaker nő vala, s fájdalmára abban keresett enyhülést, hogy Cobdennel kezét fogva, egész lélekkel belemerült a gabonatörvények ellen indított ama nagy harcba, mely mindkettőjüknek örök dicsőséget szerzett.

Kezdetben igen ügyetlen szónoknak mutatta be magát; de azt mondá, hogy ő meg fog tanulni szónokolni is, s akaraterejével kivívta azt,

hogy utóbb úgy emlegették, mint «az egész világ» legünnepeltebb szónokát. Heten: Cobden, Bright, Brotherton, Buckingham, Duncombe, Évart, Roebuck 1836-ban megalakították a gabnatörvények elleni ligát (Anti-Corn-Law-Association) Manchesterben, kimondván, hogy el fognak törölni minden monopoliumot s zavar, vérontás nélkül, csak a meggyőződés által vezetett szó és toll hatalmával keresztül visznek egy oly, vagy tán még nagyobb forradalmat, a minőt atyáik vittek keresztül 1789-ben.

S megindult az a hatalmas izgatás, melyhez hasonló alig akadni valahol. A liga tagjai hat kerületre osztották föl az országot magok között s Brightnak Alsó-Skócia jutott. Egyszerre lázba esett egész Anglia. A nők imádkozva körmeneteket, estélyeket rendeztek a kereskedés szabadsága érdekében; a nép százezrenként hordta filléreit az apostolok lábaihoz az agitáció céljaira; tüntetések voltak napirenden az ország minden városában. A manchesteri csarnok meg-

nyitására 560 ezer forint gyűlt össze az ügyre két óra alatt. De a tory-kormány makacs maradt. Irlandban éhhalálnak kellett kitörni, Nagy-Britannia többi részén is a nyomor és vész furciának kellett végig száguldani, lázongásnak, pénzzavaroknak bekövetkezni, míg végre Peel, a miniszterium feje 1845-ben tartott híres budget-beszédében maga is rá állt arra az alapra, mely a manchesteri programban foglaltatott.

Bright 1843-ban jutott be először a parlamentbe s azóta folyvást itt szolgálta hazája s az összes emberiség ügyét. A gabnatörvény elleni liga 1846. júl. 2-án teljes diadalt aratván, föl-oszlott. Bright, mint quaker, ellensége lévén minden háborúnak, ő is helyeselte barátságát, Cobdennel azt a nemes törekvést, melylyel meg akarta hiusítani a szabadságáért vérző Magyarországot leverésére szánt orosz és osztrák kölcsönt s noha megbuktatni nem tudták, annyit elértek, hogy az aláírás nem volt kielégítőnek mondható. Sőt a magyar ügyben különösen a Kossuth

JOHN BRIGHT.

Sipőcz-féle gyógyborok!

Ezen közkedveltségnek öröndő és az orvosok által is legnagyobb elismerésben részesült gyógyboraim, melyek hason készítményű külföldiekkel a versenyt bátran kiállják, a legjobb minőségű anyagokból készítem ezen borok étvágygerjesztő, idegerősítő, a vérképződést elősegítő diétetikus készítmények;

Pepsin bor

kitűnő hatásu mindennemű gyermekbajoknál, véseregény és tuberkulózis gyermekeknél, megcsinált a gyomorégést a bor v. sörnek tulságos élvezete után. 1 palack ára 1 frt 50.

Coca bor

az idegrendszer élénkítésére, erősítésére és tevékenységének fokozására orvosilag sokszorosan ajánlott becses szer, rögtön megszüntet mindennemű ideges fájdalmat, migrént, fog- és arcfájdalmat. 1 palack ára 1 frt 50 kr.

China és China vasbor

sápadtság, véseregényesség, étvágytalanságnál, általános gyengeségnél hosszú és nehéz betegségek után a legjobb sikerrel lesz használatba és végre kitűnő erősítő szerek bizonyult az agykorban. 1 palack ára 1 frt 50.

10 üveg egyszerre rendelve 12 frt osztr. ért.

SIPŐCZ ISTVÁN
gyógyszerész

Művegyészi laboratoriuma Pécsen.

Franciaország és a Külföld Minden
illatszerész é nél és Fo-
drásánál
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

VÉGHLESI
VERA-FORRÁS.
Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szén-
savdus, égvényes savanyuvize.

VÉGHLES-SZALATNA-n (Zólyom-m.)

Budapesti főraktár
Erzsébet-körút 38-ik szám alatt.

Telephon-összeköttetés.

Számos raktár a vidéken.

A Ch. FAY-féle párisi cég
„LA VELOUTINE”
különleges rizspora eredeti minőségben kapható és utánvétellel is megrendelhető
VÉRTESSI SÁNDOR illatszertárban
Budapesten, Kilyó-tér 8. szám.

50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplő és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztítatlanságokat eltávolító jótállás mellett a Spitzer-féle szeplő és májfolt elleni

arczenőcs és Salvátor-szappan.

Valódi minőségben egyedül csak a 115 év óta fennálló

Salvátor-gyógyszertárban,

Eszéken, felsőváros, Dienes J. C-nél kapható.

1 tégely Spitzer-kenőcs 50 és 35 kr. 1 drb Salvátor-szappan 50 kr. Hatása előmozdítja a Spitzer-féle salakos mosdóviz használata által. 1 üveg 50 kr. Ajánlom makacsabb bőrtisztítatlanságoknál a «Mille arczenőcsöt» 1 tégely 60 kr. Kitűnő Lyoni rizspor 1 doboz 1 frt, kis doboz 50 kr. Mintán többféle utánzatok léteznek, a Spitzer- és Milikenőcshez használandó szappanba saját cégem be van nyomva és csak ezen cégemmel ellátott Salvátor-szappan tekinthető valódinak; a Spitzer-kenőcs földén pedig a Salvátorfej domború nyomásban van feltüntetve. Raktár Budapest Török József gyógyszerárban, király-utca 12. Postai megrendelések utánvétel mellett azonnal pontosan elkészültek.